

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Кафедра цивільного, нотаріального
та виконавчого процесу

**Неллі ГОЛУБЄВА, Наталія ВОЛКОВА,
Інна ЛІОПОЛ, Ольга ПОЛУНІНА,
Валерій ПРИТУЛЯК, Інна ЯНЦЬКА**

ВИКОНАВЧЕ ПРОВАДЖЕННЯ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

Для здобувачів денної та заочної форми навчання
Національного університету «Одеська юридична академія»
галузь знань – 08 «Право», спеціальність – 081 «Право»

Одеса
Фенікс
2024

УДК 347.95(075)
В 43

Рекомендовано до друку навчально-методичною радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 6 від 16 квітня 2024 року).

Р е ц е н з е н т и:

Балобанова Дар'я Олександрівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1 Інституту підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції Львівського державного університету внутрішніх справ;

Аркуша Лариса Ігорівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія».

Виконавче провадження : навч.-метод. посіб. для здобувачів денної та заочної форми навч. Нац. ун-ту «Одес. юрид. академія», галузь знань – 08 «Право», спец.– 081 «Право» [Електронне видання] / Н. Голубєва, Н. Волкова, І. Іліопол, О. Полуніна, В. Притуляк, І. Яніцька. – Одеса : Фенікс, 2024.– 118 с. – Режим доступу: ...

ISBN 978–617–8430–06–1

Видання визначає обсяг знань, що повинен опанувати здобувач, відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної програми майбутнього правознавця з дисципліни «Виконавче провадження», послідовність опанування навчальним матеріалом дисципліни з урахуванням міждисциплінарних зв'язків, методичні рекомендації щодо проведення практичних занять, завдання для самостійної роботи, складові оцінювання знань здобувачів, список рекомендованої літератури.

Навчально-методичний посібник розрахований на здобувачів і науково-педагогічних працівників вищих юридичних навчальних закладів.

УДК 347.95(075)

ISBN 978–617–8430–06–1

© Н. Голубєва, Н. Волкова, І. Іліопол,
О. Полуніна, В. Притуляк, І. Яніцька, 2024

Автори:

Неллі ГОЛУБЄВА – д.ю.н., завідувач кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу Національного університету «Одеська юридична академія», професор – передмова, тема 1; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3071-4990>

Наталія ВОЛКОВА – д.ю.н., професор кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу Національного університету «Одеська юридична академія», доцент, тема 2, 7; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4346-1862>

Інна ІЛЮПОЛ – к.ю.н., доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу Національного університету «Одеська юридична академія», доцент – тема 4; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4853-4269>

Ольга ПОЛУНІНА – к.ю.н., доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу Національного університету «Одеська юридична академія», доцент – тема 3; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7062-3623>

Валерій ПРИТУЛЯК – к.ю.н., доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу Національного університету «Одеська юридична академія», доцент – тема 5; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-24900225>

Інна ЯНЦЬКА – к.ю.н., доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу Національного університету «Одеська юридична академія», доцент – тема 6; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4729-9076>

ПЕРЕДМОВА

Система примусового виконання рішень невід’ємно пов’язана із системою здійснення правосуддя в Україні, і саме тому висновки про ефективність системи судоустрою роблять за результатами виконання судових рішень. Становлення системи примусового виконання рішень, яка на сьогоднішній день зазнає численних змін задля покращення якісних і кількісних результатів роботи як державних, так і приватних виконавців, спрямоване на реальне виконання судових рішень.

Виконавче провадження як завершальна стадія судового провадження і примусове виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб) – це сукупність дій визначених у Законі України «Про виконавче провадження» органів і осіб, що спрямовані на примусове виконання рішень і проводяться на підставах, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією України, Законом України «Про виконавче провадження», іншими законами та нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону, а також рішеннями, які відповідно до цього Закону підлягають примусовому виконанню.

Основним завданням державного та приватного виконавця є охорона та захист прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб, а також держави України, запобігання правопорушенням, авторитет і значення якого неупинно зростає в нинішніх умовах кардинального реформування соціально-економічних відносин.

Програма навчального курсу «Виконавче провадження» складена в обсязі, необхідному для глибокого та повного вивчення здобувачами системи примусового виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб).

Теоретичною основою для освоєння даного курсу є базові знання в галузі теорії держави і права, конституційного права, цивільного права, сімейного права, цивільного процесуального права України.

Формування професійних умінь і навичок з даного курсу передбачає наявність у здобувачів елементарних умінь і навичок в області тлумачення і застосування норм права, складання основних

процесуальних документів, зразків заяв та постанов державного та приватного виконавця.

Важливу роль у здійсненні правозахисної функції відіграє система примусового виконання судових рішень.

В процесі вивчення курсу здобувачі повинні аналізувати і застосовувати норми діючого цивільного процесуального законодавства, законодавства про виконавче провадження, ознайомитися з судовою практикою, з практикою примусового виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб), в тому числі Європейського суду з прав людини.

Представлений посібник містить практичні завдання, до кожної теми наводяться посилання на нормативно-правові акти та наукові праці, судову практику, а також завдання для самостійної роботи, що дають можливість поглибити знання здобувачів з даної навчальної дисципліни.

Навчальна програма курсу «Виконавче провадження» належить до професійного циклу, метою якого є:

– засвоєння здобувачами вищої освіти визначення понять «виконавче провадження», «принципи організації та діяльності виконавчої служби», «правова основа діяльності виконавчої провадження», «мета виконавчого провадження», засвоєння системи принципів виконавчого провадження, їх основного змісту та значенні для системи виконавчого провадження;

– засвоєння здобувачами вищої освіти знань щодо системи органів виконавчої служби, правового статусу суб'єктів виконавчого провадження, пізнання взаємодії органів, що здійснюють примусове виконання, з органами влади в Україні, визначення осіб, які беруть участь у виконавчому провадженні: поняття, характеристика і склад. Сторони у виконавчому провадженні. Засвоєння прав і обов'язків стягувача та боржника, державного виконавця, приватного виконавця. Встановлення осіб, які сприяють виконавчому провадженню: поняття, характеристика і склад;

– засвоєння здобувачами вищої освіти знань щодо визначення понять «виконавчий документ», «вимоги, що пред'являються до виконавчого документу», «резолютивна частина рішення», «поняття виконавчого документу», «зміст виконавчого документу», «види виконавчого документу», визначення підстав відкриття виконавчого

провадження, вивчення підстав повернення виконавчого документу без відкриття виконавчого провадження. Засвоєння інформації щодо строків у виконавчому провадженні: початок їх протікання, припинення. Встановлення місця та часу здійснення виконавчих дій. Вивчення підстав для закінчення виконавчого провадження, а також повернення виконавчого документу без виконання. Визначення стадій виконавчого провадження;

– засвоєння здобувачами вищої освіти визначення понять «арешт майна боржника», «звернення стягнення на майно боржника», «звернення стягнення на кошти боржника». Вивчення порядку авансування витрат, пов'язаних із виконанням, дослідження процедури накладення арешту на майно, а також підстав та порядку звільнення майна з під арешту, засвоєнні системи оцінки майна боржника, засвоєнні системи реалізації майна боржника, а також особливостей реалізації окремих видів майна. Знати перелік видів майна на яке не може бути звернено стягнення;

– засвоєння здобувачами вищої освіти понять «арешт майна боржника», «звернення стягнення на майно боржника-юридичної особи», «звернення стягнення на кошти боржника-юридичної особи». Визначення особливостей звернення стягнення на кошти боржника – юридичної особи та звернення стягнення на інше майно боржника – юридичної особи. Встановлення черговості накладення арешту та особливостей реалізації майна боржника – юридичної особи. Знання порядку звернення стягнення на майно у разі злиття, приєднання, поділу, виділу, перетворення та ліквідації боржника – юридичної особи;

– засвоєння здобувачами вищої освіти понять «звернення стягнення на доходи боржника», «стягнення аліментів», «доходи боржника». Засвоєння умов та порядку звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника. Знання розміру відрахувань із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника.

– з'ясування особливостей звернення стягнення на допомогу по державному соціальному страхуванню та соціальну допомогу інвалідам з дитинства. Знання переліку коштів, на які не може бути звернено стягнення. Знання особливостей виконання рішень про стягнення аліментів;

– засвоєння здобувачами вищої освіти понять «немайнові спори», «вселення стягувача», «виселення боржника», «поновлення на роботі». Засвоєння загальних умов виконання рішень про обов'язок вчинити певну дію чи утриматися від її вчинення. Знання порядку та особливостей виконання рішення про виселення боржника. Вивчення порядку виконання рішення про вселення стягувача, а також виконання рішення про поновлення на роботі, виконання рішення про відібрання дитини.

Після прослуховування курсу лекцій здобувач вищої освіти повинен знати та вміти:

- надати визначення термін «виконавче провадження», «принципи організації та діяльності виконавчої служби», «правова основа діяльності виконавчої провадження», «мета виконавчого провадження»;
- знати правову основу системи примусового виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб);
- знати зміст принципів виконавчого провадження;
- розуміти специфіку класифікації принципів виконавчого провадження;
- знати повноваження органів та посадових осіб, що здійснюють примусове виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів;
- розуміти зміст таких категорій як «суб'єкти виконавчого провадження», «поняття, склад і класифікація осіб, які беруть участь у виконавчому провадженні», «інші учасники виконавчого провадження»;
- знати підходи до класифікації суб'єктів виконавчого провадження;
- формування уявлення про правовий статус державного виконавця та приватного виконавця, його права, обов'язки, межі відповідальності;
- знати права і обов'язки стягувача та боржника;
- розуміти необхідність та специфіку правового регулювання діяльності осіб, які беруть участь у виконавчому провадженні;
- розуміти зміст таких категорій як «виконавчий документ», «вимоги, що пред'являються до виконавчого документу», «резольютивна частина рішення», «поняття виконавчого документу», «зміст виконавчого документу», «види виконавчого документу»;
- знати підстави відкриття виконавчого провадження;

- вміти класифікувати підстави повернення виконавчого документу без відкриття виконавчого провадження та порядок винесення відповідних постанов;
- засвоїти інформацію щодо строків у виконавчому провадженні: початок їх перебігу, припинення;
- знати законодавчі положення про час здійснення виконавцем виконавчих дій та місце виконання рішення;
- вивчити підстави для закінчення виконавчого провадження, а також повернення виконавчого документу без виконання;
- знати визначення та систему стадій виконавчого провадження;
- розуміти зміст категорій: «арешт майна боржника», «звернення стягнення на майно боржника», «звернення стягнення на кошти боржника»;
- вміти вираховувати розмір авансового внеску при авансуванні витрат, пов'язаних із виконанням;
- знати процедуру накладення арешту на майно при примусовому виконанні судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб);
- знати перелік підстав та порядок звільнення майна з під арешту;
- засвоїти порядок оцінки майна боржника, а також порядок та наслідки оскарження результатів оцінки майна;
- знати порядок реалізації майна боржника з публічних торгів, вміти використовувати СЕТАМ;
- знати особливості реалізації окремих видів майна з публічних торгів;
- засвоїти перелік видів майна, на яке не може бути звернуто стягнення;
- розуміти зміст категорій: «арешт майна боржника», «звернення стягнення на майно боржника-юридичної особи», «звернення стягнення на кошти боржника-юридичної особи»;
- з'ясувати особливості звернення стягнення на кошти боржника – юридичної особи та звернення стягнення на інше майно боржника – юридичної особи;
- знати черговість накладення арешту та особливостей реалізації майна боржника – юридичної особи;

- знати порядок звернення стягнення на майно у разі злиття, приєднання, поділу, виділу, перетворення та ліквідації боржника – юридичної особи;
- розуміти зміст категорій: «звернення стягнення на доходи боржника», «стягнення аліментів», «доходи боржника»;
- засвоїти умови та порядок звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника;
- знати розміри відрахувань із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника;
- з’ясувати особливості звернення стягнення на допомогу по державному соціальному страхуванню та соціальну допомогу інвалідам з дитинства;
- знати перелік коштів, на які не може бути звернено стягнення;
- знати особливості виконання рішень про стягнення аліментів;
- розуміти зміст категорій: «немайнові спори», «вселення стягувача», «виселення боржника», «поновлення на роботі»;
- засвоїти загальні умови виконання рішень про обов’язок вчинити певну дію чи утриматися від її вчинення;
- знати порядок та особливості виконання рішення про виселення боржника;
- вивчити порядок виконання рішення про вселення стягувача;
- знати порядок виконання рішення про поновлення на роботі;
- знати порядок виконання рішення про відібрання дитини.

Навчально-методичний посібник включає в себе тематику та стислий виклад лекцій, питання та завдання для практичних занять, основні питання та завдання для самостійної підготовки здобувачами з курсу «Виконавче провадження». Кожна із частин програми має власну мету в засвоєнні здобувачами матеріалу, але викладена системно для комплексного засвоєння як інформаційного об’єму знань, так і для напрацювання практичних навичок.

Головною метою матеріалу до практичних занять при розробці навчально-методичного посібника стало навчання здобувачами застосувати цивільне процесуальне законодавство та законодавство про виконавче провадження до конкретних життєвих ситуацій. Задачі, що надаються у посібнику будуються на судовій практиці, що дозволяє здобувачам наблизитися до практичних реалій та сприяє отриманню здобувачами практичних навичок. При вирішенні задач студент

повинен визначити суть даної справи, зрозуміти чи правомірні дії суду, іншого державного органу чи приватного виконавця, визначити характер правовідносин, надавати оцінку судовим рішенням тощо. Відповіді на питання до задач повинні бути обґрунтовані з посиланням на відповідні норми чинного законодавства та судову практику. Має бути здійснене самостійне тлумачення проблеми на підставі діючого законодавства. З метою підготовки до практичних занять здобувачам необхідно ознайомитися з рекомендованою навчальною, навчально-методичною та науковою літературою, законодавчими актами. Виконання завдань з кожної теми курсу є обов'язковою умовою підготовки до практичних занять.

У навчально-методичному посібнику надаються питання, задачі та тестові завдання для самостійної роботи з метою запам'ятовування здобувачем основних положень нормативної бази. Виконання зазначених завдань сприятиме розвитку у здобувачів практичних навичок аналізу чинного законодавства та порядку його застосування, дозволить виявити рівень засвоєння учбового матеріалу з навчальної дисципліни «Виконавче провадження».

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН КУРСУ

Форма навчання	Лекції	Практичні (семінари)	Всього ауд. годин	Самостійна робота	Загальний обсяг	Кількість кредитів ECTS
Денна	14	16	30	60	90	3
Заочна	10	6	16	74	90	3

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

Тема	Лекційні заняття (год.)		Практичні заняття (год.)		Самостійна робота (год.)	
	денної форми навчання	заочної форми навчання	денної форми навчання	заочної форми навчання	денної форми навчання	заочної форми навчання
Тема 1. Поняття, сутність та значення виконавчого провадження	2	2	2	2	8	10
Тема 2. Суб'єкти виконавчого провадження	2	2	4	2	10	12
Тема 3. Виконавчі документи. Стадії виконавчого провадження.	2	2	2	2	10	12
Тема 4. Загальний порядок звернення стягнення на майно боржника.	2	2	2	-	8	10
Тема 5. Особливості звернення стягнення на майно боржника – юридичної особи.	2	-	2	-	8	10
Тема 6. Звернення стягнення на доходи боржника – фізичної особи.	2	-	2	-	8	10
Тема 7. Виконання рішень у немайнових справах.	2	2	2	-	8	10
Всього:	14	10	16	6	60	74

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ ЛЕКЦІЙ

1.1. Методичні рекомендації щодо підготовки та проведення лекцій

Викладач повинен ретельно готуватися до кожної лекції. У зв'язку з тим, що базові знання щодо виконавчого провадження здобувачі отримали в процесі вивчення курсу дисципліни «Цивільний процес», викладачеві бажано надавати більш поглиблену та розширену інформацію з тематики, що вивчається, концентруватись на складних теоретичних та практичних аспектах виконавчого провадження.

В процесі читання лекції викладач обов'язково повинен ознайомити здобувачів з актуальною практикою, пов'язаною з питаннями, що є предметом обговорення на лекції.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ЗА ТЕМАМИ ЛЕКЦІЙ

Тема 1. Поняття, сутність та значення виконавчого провадження

Рекомендована кількість годин – 2

Зміст теми лекції

1. Історія виникнення й розвитку інституту виконавчого провадження.
2. Місце виконавчого провадження в системі права України.
3. Принципи (засади) організації і діяльності органів примусового виконання.
4. Правова основа діяльності органів примусового виконання та приватного виконавця.
5. Система органів та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень.
6. Світові моделі примусового виконання судових рішень.

Методичні вказівки

1. На різних етапах розвитку держави застосовувались різні способи стягнення боргів, різні органи вирішували питання про наявність зобов'язань у боржників, на різні особи покладался обов'язок примусово виконувати рішення уповноважених органів, а також по-різному здійснювалась координація дій цих осіб, аж поки рішення не виконувалось фактично.

Ще в Стародавньому Римі під час існування легісакційної форми судового процесу зустрічаються перші згадки про виконання судових рішень не позивачем, а державними органами. Так, особи, які не мали права на позов, могли звернутися до магістрату (консула, цензора) з проханням захистити їх порушені права заходами впливу влади. Якщо прохання було варте уваги, магістрат особисто розглядав, виносив рішення і звертав його до виконання. Такий процес називався когніційним. В епоху принципату екстраординарне провадження повністю витіснили формулярний процес. Виконання рішення, яке при інших формах процесу здійснювалося позивачем, у цій формі досягалося

адміністративними заходами і полягало у вилученні присудженої речі або продажу майна. Найбільш поширеною формою примусового виконання рішення було безпосереднє стягнення окремих предметів майна відповідача.

Формування законодавства про виконавче провадження у сучасному вигляді пов'язується лише з другою половиною 90-х років ХХ століття. Цей етап характеризується прийняттям низки нормативно-правових актів, що регламентували створення нової структури, покликаній до примусового виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів (посадових осіб). У 2002 році шляхом прийняття низки підзаконних нормативно-правових актів було усунуто прогалини та деталізовано окремі положення чинного законодавства, що регулюють здійснення виконавчого провадження. Процес вдосконалення роботи Державної виконавчої служби України продовжився у ході реформування процесуального законодавства у зв'язку із прийняттям 18 березня 2004 року Цивільного процесуального кодексу України. У 2012 році наказом Мін'юсту було затверджено Інструкцію з організації примусового виконання рішень, що деталізує положення Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про виконавче провадження» та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення процедури примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб)» та містить низку шаблонів процесуальних документів, які використовуються державними виконавцями у повсякденній роботі.

У червні 2016 року Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» (надалі – Закон про органи та осіб) та Закон України «Про виконавче провадження» як основної складової нормативної бази реформованої системи примусового виконання рішень в Україні примусового виконання судових рішень, головною новацією якого є запровадження інституту приватного виконавця.

2. Виконавче провадження є невід'ємною складовою механізму захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави, а стосовно виконання судових рішень – складовою механізму судового захисту зазначених прав, свобод та інтересів.

Категорія «виконавче провадження» в юридичній науці використовується у декількох значеннях: 1) як завершальна стадія судового процесу; 2) як адміністративна процедура; 3) як вид юридичного процесу; 4) як правовий інститут; 5) як самостійна галузь права; 6) як самостійна галузь законодавства; 7) як навчальна дисципліна.

Стосовно юридичної природи виконавчого провадження як системи процесуальних (зокрема виконавчих) дій серед науковців сформувалося кілька підходів, а саме: 1) виконавче провадження як завершальна стадія судового процесу; 2) виконавче провадження як адміністративна процедура; 3) виконавче провадження як самостійний вид юридичного процесу (виконавчий процес).

3. Згідно з ст. 2 Закону України «Про виконавче провадження» – виконавче провадження здійснюється з дотриманням таких засад: 1) верховенства права; 2) обов'язковості виконання рішень; 3) законності; 4) диспозитивності; 5) справедливості, неупередженості та об'єктивності; 6) гласності та відкритості виконавчого провадження; 7) розумності строків виконавчого провадження; 8) співмірності заходів примусового виконання рішень та обсягу вимог за рішеннями; 9) забезпечення права на оскарження рішень, дій чи бездіяльності державних виконавців, приватних виконавців. У Законі України «Про виконавче провадження» цілком справедливо виділено загальні засади виконавчого провадження, адже це сприятиме вдосконаленню виконавчого провадження в Україні. Текстуальне закріплення принципів виконавчого провадження у Законі сприятиме розвитку відповідних відносин.

Значення принципів виконавчого провадження полягає в тому, що вони: 1) відображають суть змісту, соціальну спрямованість і головні особливості виконавчого провадження; 2) повинні враховуватися при виявленні прогалин у законодавстві та застосуванні правових норм за аналогією; 3) є необхідною умовою вдосконалення діяльності виконавчих органів, їх суворе дотримання і реалізація є важливою гарантією захисту прав, свобод та інтересів особи.

У принципах виконавчого провадження концентруються погляди законодавця на характер і зміст сучасного виконавчого провадження. Вони є об'єктивними за своїм змістом і визначаються тими соціальними обставинами, що існують в суспільстві.

4. Оскільки Україна належить до романо-германської правової сім'ї, традиційним джерелом права, в тому числі і виконавчого права, є нормативно-правовий акт. Актом найвищої юридичної сили є Конституція України, якою проголошено високі стандарти прав людини, а також закріплено основні засади здійснення державної влади в Україні, однак, що не менш важливо, вказується на основні принципи побудови українського суспільства. Так само Конституцією України створено передумови для застосування чинних міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України у якості частини національного законодавства України (ст. 9).

Наступними в ієрархії нормативно-правових актів за юридичною вагою є закони, прийняті Верховною Радою України, а саме: Цивільний кодекс України, Цивільний процесуальний кодекс України, Господарський процесуальний кодекс України та Кодекс адміністративного судочинства України, відповідно до, нормативно-правових актів, що регулюють виконавче провадження, є Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» від 2 червня 2016 року № 1403-VIII та Закон України «Про виконавче провадження» від 2 червня 2016 року № 1404-VIII тощо.

Основним підзаконним нормативно-правовим актом, який деталізує положення національного законодавства у сфері цивільного виконавчого права, є Інструкція з організації примусового виконання рішень, затверджена Наказом Міністерства юстиції України від 2 квітня 2012 року № 512/5, якою врегульовано окремі питання організації виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб), що відповідно до закону підлягають примусовому виконанню. Наказом Міністерства юстиції України від 5 серпня 2016 року № 2432/5 затверджено Положення про автоматизовану систему виконавчого провадження, яке визначає механізм функціонування автоматизованої системи виконавчого провадження: зазначена система обліковує виконавчі документи за категорією стягнення (характером зобов'язання), суб'єктом стягувача та боржника та суб'єктом видачі виконавчого документа, а також забезпечує інформаційну взаємодію з іншими реєстрами та базами даних державних органів, що містять дані про майно і доходи боржника.

5. Відповідно до ст. 5 Закону України «Про виконавче провадження», примусове виконання рішень покладається на органи державної виконавчої служби (державних виконавців), а також, у передбачених цим Законом випадках, на приватних виконавців, правовий статус та організація діяльності яких встановлюються Законом України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів».

Відповідно до ст. 6 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», систему органів примусового виконання рішень становлять:

1) Міністерство юстиції України;

2) органи державної виконавчої служби, утворені Міністерством юстиції України в установленому законодавством порядку:

а) Департамент державної виконавчої служби Міністерства юстиції України, до якого входить відділ примусового виконання рішень;

б) управління державної виконавчої служби головних територіальних управлінь юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі (далі – управління державної виконавчої служби), до складу яких входять відділи примусового виконання рішень;

в) районні, районні в містах, міські (міст обласного значення), міськрайонні, міжрайонні відділи державної виконавчої служби відповідних територіальних управлінь юстиції (далі – відділи державної виконавчої служби).

Слід зазначити, що ст. 6 Закону України «Про виконавче провадження» передбачає, що у випадках, передбачених законом, рішення можуть виконуватися й іншими органами: рішення щодо стягнення майна та коштів виконуються органами доходів і зборів; рішення щодо стягнення коштів – банками та іншими фінансовими установами; рішення про стягнення коштів з державних органів, державного та місцевих бюджетів або бюджетних установ виконуються органами, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів; а у випадках, передбачених законом, рішення можуть виконуватися іншими органами. Однак зазначені органи та установи не є органами примусового виконання.

Згідно з ч. 1 ст. 5 Закону України «Про виконавче провадження», примусове виконання рішень покладається на органи державної вико-

навчої служби (державних виконавців) та у передбачених цим законом випадках на приватних виконавців, правовий статус та організація діяльності яких встановлюються Законом України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів». На відміну від органів примусового виконання, приватні виконавці хоч і є суб'єктами виконавчого провадження, однак не входять до системи органів примусового виконання рішень, оскільки вони є суб'єктами незалежної професійної діяльності.

6. Можна провести дві основні класифікації світових систем примусового виконання. Відразу підкреслимо, що дані авторські класифікації, як і всякі інші, не є повністю юридично чистими, але в той же час дозволяють краще зрозуміти зміст тієї або іншої системи виконавчого провадження, яка існує в конкретній країні.

Класифікація систем примусового виконання за способом організації професії. За основу першої класифікації береться спосіб організації професії судового виконавця, а також можливості і межі участі недержавних організацій у виконавчому провадженні. Історично склалося за цим критерієм кілька основних моделей виконавчого провадження: публічно-правова, приватно-правова (небюджетна) і змішана модель – публічно-правова з допуском в різного ступеня приватно-правової ініціативи.

Класифікація систем примусового виконання за місцем органів і посадових осіб. Друга класифікація заснована на місці органів і посадових осіб примусового виконання – вони найчастіше працюють або в рамках органів судової влади, будучи посадовими особами судової системи, або виконавчої влади, як правило, при органах юстиції.

Судова модель. У першому випадку, працюючи при органах судової влади, судові виконавці є посадовими особами при судах або самі функції примусового виконання покладено на суди. До їх числа можна віднести, наприклад, Німеччину, Данію, Іспанію, Кіпр. Наприклад, в Іспанії згідно ст. 117.3 Конституції Іспанії судова влада в будь-якій формі здійснюється виключно Суди і трибуналами; відповідно до тієї ж статті зміст цієї влади поширюється не тільки на відправлення правосуддя, а й на виконання судових актів. Це пояснюється, як було зазначено в доповіді Міністра юстиції Іспанії на конференції в жовтні 2001 року тим, що в сфері виконавчого провадження застосовується

публічна сила, а її реалізація можлива тільки на основі принципів незалежності, неупередженості та об'єктивності, в максимальному ступені властивих судам.

Від імені суду важливу роль в процесі примусового виконання грають секретарі судів і судові агенти. В якості державних службовців секретарі судів виконують, крім інших, завдання документування та офіційної фіксації судових дій, що здійснюються в їх присутності. Зі свого боку, судові агенти несуть відповідальність за фізичне і матеріальне здійснення окремих виконавчих заходів, таких як накладення арешту на майно та його вилучення. Законність їх дій схильна до судового контролю.

Робота при органах виконавчої влади. В інших країнах органи примусового виконання входять в систему виконавчої влади, як правило, органів юстиції, зокрема, у всіх країнах, де професія судового виконавця є ліберальною, а також в Албанії, Словенії, Туреччині, Хорватії, Швеції, більшості країн СНД.

Тема 2. Суб'єкти виконавчого провадження

Рекомендована кількість годин – 2

Зміст теми лекції

1. Суб'єкти виконавчого провадження та їх класифікація.
2. Державний та приватний виконавець як обов'язкові суб'єкти виконавчого провадження.
3. Учасники виконавчого провадження.
4. Участь у виконавчому провадженні осіб, які сприяють виконанню.
5. Відводи у виконавчому провадженні.
6. Контроль за діяльністю виконавця.

Методичні вказівки

1. Відповідно до ч. 1 ст. 14 Закону України «Про виконавче провадження», учасниками виконавчого провадження є виконавець, сторони, представники сторін, прокурор, експерт, спеціаліст, перекладач, суб'єкт оціночної діяльності – суб'єкт господарювання, а також особи, права інтелектуальної власності яких порушено (у визначених законом випадках). Крім того, виконавець за потреби залучає понятих, працівників поліції, представників органу опіки та піклування, інших

органів і установ для проведення виконавчих дій (ч. 2 ст. 14 Закону). Для позначення суб'єктів виконавчого провадження в багатьох випадках застосовується термін «учасники виконавчого провадження», зокрема й у Законі.

Суб'єктів виконавчого провадження можна класифікувати за чотирма групами:

1) органи виконання – органи державної виконавчої служби (державні виконавці); приватні виконавці (у визначених законом випадках);

2) особи, які беруть участь у виконавчому провадженні – сторони (стягувач, боржник); представники сторін, прокурор; особи, права інтелектуальної власності яких порушено (у визначених законом випадках);

3) особи, які сприяють здійсненню виконавчого провадження – експерт; спеціаліст; перекладач; суб'єкт оціночної діяльності – суб'єкт господарювання;

4) особи, які залучаються для проведення виконавчих дій – поняті; працівники поліції; представники органу опіки та піклування; інші органи та установи.

Правильне визначення суб'єктів виконавчого провадження має велике значення як з теоретичної, так і з практичної точки зору. Деякі з суб'єктів є основними у виконавчому провадженні, і від їх участі залежить своєчасне та реальне виконання рішень виконавцями.

2. Державний виконавець є обов'язковим суб'єктом виконавчих процесуальних правовідносин, статус якого характеризується владними повноваженнями – він є одночасно посадовою особою та державним службовцем. Держава делегувала державному виконавцеві юрисдикційну функцію з примусового виконання рішень суду та інших юрисдикційних органів.

Відповідно до ст. 18 Закону України «Про виконавче провадження» державний виконавець зобов'язаний здійснювати передбачені законом заходи щодо примусового виконання рішень неупереджено, ефективно, своєчасно і в повному обсязі.

Також державний виконавець: вживає заходів примусового виконання рішень шляхом звернення стягнення на майно боржника, в тому числі на заробітну плату, стипендію, пенсію; накладає арешт на кошти та інші цінності боржника; за вмотивованим рішенням суду

має право примусово входити до житла боржника та на земельні ділянки; накладати стягнення на фізичних та юридичних осіб у вигляді штрафу тощо.

Правовий і соціальний статус державного виконавця визначено Конституцією України, Законами України «Про державну службу», «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», «Про виконавче провадження».

Процедура вступу державного виконавця на державну службу регулюється Законом України «Про державну службу» від 10.12.2015 року та постановою Кабінету Міністрів «Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби» від 25.03.2016 року.

Державний виконавець є державним службовцем і представником влади, який діє від імені держави, перебуває під її захистом і уповноважений нею здійснювати діяльність з примусового виконання рішень. Він як суб'єкт виконавчого провадження наділений комплексом прав і обов'язків, що визначають його особливий правовий статус.

Загалом виділяють дві групи прав та обов'язків державного виконавця, а саме: загальні, передбачені для державних службовців, і спеціальні, встановлені Законом України «Про виконавче провадження».

Відповідно до ст. 8 Закону України «Про державну службу», державний виконавець як державний службовець зобов'язаний: дотримуватись Конституції, законів України; діяти на підставі, в межах повноважень та у спосіб, встановлений законом; дотримуватися принципів державної служби та правил етичної поведінки; забезпечувати в межах наданих йому повноважень ефективне виконання відповідних завдань тощо.

Державний виконавець також наділений комплексом соціально-економічних прав: правом на повагу до своєї особистості, честі, гідності; на оплату праці; на відпустки, соціальне та пенсійне забезпечення.

Щодо спеціальних прав і обов'язків, то відповідно до ст. 18 Закону України «Про виконавче провадження» державний виконавець зобов'язаний: 1) вживати передбачені законом заходи примусового виконання рішень у спосіб та в порядку, встановленому законом і виконавчим документом; 2) надавати сторонам виконавчого провадження, їхнім представникам та прокурору як учаснику виконавчого провадження можливість ознайомитися з матеріалами виконавчого

провадження; 3) розглядати в установлені законом строки заяви учасників виконавчого провадження та їхні клопотання; 4) заявляти в установленому порядку про самовідвід за наявності обставин, передбачених законом; 5) роз'яснювати сторонам та іншим учасникам виконавчого провадження їхні права та обов'язки.

Ефективність діяльності державного виконавця безпосередньо залежить від гарантій незалежності та фінансового забезпечення державного виконавця.

Відповідно до Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», правові засади виконання рішень стали спільними як для державних, так і для приватних виконавців. Зокрема, відповідно до ст. 4 даного Закону, яка встановлює принципи діяльності органів державної виконавчої служби та приватних виконавців, закріплено принципи незалежності. Принцип незалежності діяльності виконавців означає, що державний або приватний виконавці під час здійснення професійної діяльності є незалежним від стороннього втручання в його діяльність, керується принципом верховенства права та діє виключно відповідно до закону.

Відповідно до ст. 9 «Гарантії незалежності державних виконавців» Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», незалежність державних виконавців від впливу чи втручання у їхню діяльність з примусового виконання рішень гарантується: 1) особливим порядком фінансування та матеріально-технічного забезпечення органів державної виконавчої служби; 2) дієвим механізмом мотивування державних виконавців; 3) прозорістю діяльності з примусового виконання рішень; 4) в інший спосіб, визначений законом.

З метою підвищення ефективності процесу виконання судових рішень, а також зменшення навантаження на державних виконавців, в Україні у 2016 році було запроваджено систему виконання судових рішень за допомогою приватних виконавців, аналогічну тій, що існує в країнах Європи. Приватний виконавець – це суб'єкт незалежної професійної діяльності, уповноважений державою на здійснення діяльності з примусового виконання рішень під наглядом Міністерства юстиції України та у порядку, встановленому законом.

Державні та приватні виконавці мають майже однаковий обсяг повноважень під час діяльності з виконання судових рішень. Проте,

на відміну від державних, діяльність приватних виконавців є більш оперативною, адже вони не обтяжені жодними формальними процедурами (наприклад, щодо окремих процесуальних питань: державний виконавець має узгоджувати свої дії з начальником відділу, якому він підпорядковується). Крім того, приватний виконавець мотивований виключно на успішне стягнення через те, що його гонорар має певний відсоток від сум, стягнутих за виконавчими документами. Наразі приватні виконавці працюють за тими ж принципами, що й державні, проте самостійно фінансують свою роботу, оплачують офіс і заробітну плату помічникам.

Згідно з ст. 25 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» приватним виконавцем може бути громадянин України, який досяг 25-ти років, має вищу юридичну освіту не нижче другого рівня, володіє державною мовою, має стаж роботи у галузі права після отримання відповідного диплома не менше двох років і склав кваліфікаційний іспит, який відбувається в режимі автоматизованого анонімного тестування.

Приватним виконавцем не може бути особа:

- 1) яка не відповідає вимогам, встановленим частиною першою цієї статті;
- 2) визнана судом обмеженою у цивільній дієздатності або недієздатною;
- 3) яка має не зняту або не погашену в установленому законом порядку судимість;
- 4) яка вчинила корупційне правопорушення або порушення, пов'язане з корупцією, – протягом трьох років з дня вчинення;
- 5) якій за порушення вимог законодавства анульовано свідоцтво про право на зайняття нотаріальною чи адвокатською діяльністю або діяльністю арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора), яку позбавлено права на здійснення діяльності приватного виконавця, – протягом трьох років з дня прийняття відповідного рішення;
- 6) звільнена з посади судді, прокурора, працівника правоохоронного органу, з державної служби або служби в органах місцевого самоврядування у зв'язку з притягненням до дисциплінарної відповідальності, – протягом трьох років з дня звільнення.

Приватний виконавець під час здійснення своєї діяльності не може займатися іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, діяльності арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора), інструкторської та суддівської практики із спорту та роботи в органах Асоціації приватних виконавців України) або підприємницькою діяльністю.

Також забороняється здійснення діяльності приватного виконавця без чинного договору страхування цивільно-правової відповідальності перед третіми особами. Мінімальний розмір страхової суми за таким договором страхування має становити 10% від загальної суми стягнення за виконавчими документами, але не менше 1 тисячі мінімальних розмірів заробітної плати станом на початок відповідного календарного року.

Особа, яка виявила намір здійснювати діяльність приватного виконавця, до подання заяви про допуск до складення кваліфікаційного іспиту зобов'язана пройти навчання і стажування приватного виконавця. Загальний строк навчання і стажування приватного виконавця не може перевищувати трьох місяців. Про проходження навчання, стажування приватного виконавця видається свідоцтво, строк дії якого становить один рік.

Особа, яка виявила намір здійснювати діяльність приватного виконавця, після проходження навчання, стажування приватного виконавця подає до Кваліфікаційної комісії заяву про допуск до складення кваліфікаційного іспиту разом із документами, які підтверджують відповідність особи вимогам, встановленим частинами 1 та 2 статті 18 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», а також декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру.

Від проходження стажування приватного виконавця звільняються особи, які мають стаж роботи державного чи приватного виконавця, адвоката, нотаріуса, арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора) не менше одного року або помічника приватного виконавця не менше двох років.

Відповідно до ст. 33 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», приватний виконавець зобов'язаний постійно підвищувати свою кваліфікацію та кожні п'ять років з дня отримання посвідчення

приватного виконавця безоплатно складати іспит шляхом автоматизованого анонімного тестування. Приватний виконавець, діяльність якого на час складення іспиту зупинена, зобов'язаний скласти іспит перед поновленням діяльності.

Порядок підвищення кваліфікації приватним виконавцем затверджується Міністерством юстиції України. Підвищення кваліфікації може передбачати платне або безоплатне відвідування приватними виконавцями навчальних курсів, тренінгів, семінарів, що організуються органами самоврядування приватних виконавців. Відмова приватного виконавця від участі у зазначених заходах не може бути підставою для його недопущення до складення іспиту. Приватний виконавець, який не склав іспит, має право протягом трьох місяців скласти іспит повторно.

Відповідно до ст. 26 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», до початку здійснення діяльності приватний виконавець зобов'язаний організувати офіс у межах виконавчого округу, на території якого приватний виконавець здійснює діяльність.

Офіс приватного виконавця повинен забезпечувати належні умови для здійснення такої діяльності, прийому відвідувачів, зберігання (у тому числі у сейфі) документів, печаток, штампів, товарно-матеріальних цінностей та архіву приватного виконавця для збереження професійної таємниці та бути захищеним від несанкціонованого проникнення.

Офіс повинен мати поштову адресу, а також бути придатним для зберігання документів діловодства та архіву приватного виконавця, які мають зберігатися у металевій шафі(ах) у робочому кабінеті приватного виконавця або у відповідно обладнаній для цього кімнаті. При цьому забороняється розміщувати шафи для зберігання документів діловодства та архіву у місцях вільного доступу до них відвідувачів. У разі зберігання архіву приватного виконавця та документів діловодства в окремій кімнаті, двері такої кімнати повинні бути обладнані дверним замком.

У разі здійснення в одному офісі діяльності двох і більше приватних виконавців, офіс приватних виконавців повинен забезпечувати можливість здійснення кожним приватним виконавцем своєї діяльності одночасно, окремо та незалежно від інших приватних виконавців,

у тому числі забезпечувати окреме зберігання документів, печаток, штампів, товарно-матеріальних цінностей, діловодства та архіву кожного приватного виконавця.

Офіс розміщується у приміщенні, яке належить приватному виконавцю на праві власності або яким приватний виконавець користується на підставі цивільно-правових угод.

Офіс повинен мати відповідну систему охорони для захисту від несанкціонованого проникнення. Тобто повинна бути встановлена охоронна сигналізація або укладено договір охорони офісу.

Приватний виконавець має право мати помічників, які працюють на підставі трудового договору (контракту), укладеного з приватним виконавцем. Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» у ст. ст. 28–30 регулює поняття, права та обов'язки помічника приватного виконавця, а також порядок припинення та зупинення діяльності помічника приватного виконавця.

3. Згідно з ст. 14 Закону України «Про виконавче провадження», учасниками виконавчого провадження є виконавець, сторони, представники сторін, прокурор, експерт, спеціаліст, перекладач, суб'єкт оціночної діяльності – суб'єкт господарювання, особи, права інтелектуальної власності яких порушені, – за виконавчими документами про конфіскацію та знищення майна на підставі статей 176, 177 і 229 КК України, статті 512 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Для проведення виконавчих дій виконавець за потреби залучає понятих, працівників поліції, представників органів опіки і піклування, інших органів та установ у порядку, встановленому цим Законом.

Сторонами виконавчого провадження є стягувач і боржник. Частина 2 ст. 15 Закону України «Про виконавче провадження» зазначає, що стягувачем є фізична або юридична особа, або держава, на користь чи в інтересах яких видано виконавчий документ. Боржник – це фізична або юридична особа, або держава, визначені виконавчим документом, на яку покладено обов'язок щодо виконання рішення.

До осіб, які беруть участь у виконавчому провадженні, окрім сторін належать також їхні представники. Відповідно до ст. 16 Закону України «Про виконавче провадження», у виконавчому провадженні

сторони можуть реалізувати свої права й обов'язки як самостійно, так і через представників. Особиста участь фізичної особи не позбавляє її права мати представника, крім випадку, коли боржник згідно з рішенням зобов'язаний вчинити певні дії особисто.

Прокурор як суб'єкт виконавчого провадження має право на звернення до виконавця із заявою в разі представництва інтересів громадянина або держави в суді. Згідно до ст. 131 Конституції України, на прокуратуру покладена функція представництва інтересів держави в суді у виключних випадках і в порядку, що визначені законом.

Останньою групою суб'єктів є особи, які залучаються для проведення виконавчих дій, до яких належать поняті, працівники поліції, представники органів опіки і піклування, інші органи та установи у виконавчому провадженні. Понятими можуть бути будь-які дієздатні особи, що не мають особистої заінтересованості у вчиненні виконавчих дій і не пов'язані між собою або з учасниками виконавчого провадження родинними зв'язками, а також підлеглі учасників виконавчого провадження. Під час здійснення виконавчого провадження виконавець має право залучати в установленому порядку і працівників поліції. До участі у виконавчому провадженні можуть також залучатися банківські та інші фінансові установи, підприємства, установи, організації.

4. Відповідно до класифікації суб'єктів, особами, які сприяють здійсненню виконавчого провадження, є: експерт, спеціаліст, перекладач, суб'єкт оціночної діяльності – суб'єкт господарювання.

У разі необхідності виконавець вирішує питання про залучення експерта або спеціаліста (їх може бути декілька) для дачі висновку щодо питань, які виникають під час здійснення виконавчих дій і потребують спеціальних знань. Висновок має бути надано в письмовій формі протягом п'ятнадцяти днів з дня ознайомлення з постановою виконавця про залучення експерта/спеціаліста. Однак, як свідчить практика, експерт/спеціаліст не завжди вкладається в такий термін, а тому за погодженням з виконавцем цей строк може бути продовжено до тридцяти робочих днів. Крім того, експерт/спеціаліст зобов'язаний надавати усні рекомендації щодо дій, які виконуються в його присутності. Експертом або спеціалістом може бути будь-яка дієздатна особа, яка має необхідні знання, кваліфікацію та досвід роботи у відповідній галузі (ст. 20 Закону України «Про виконавче провадження»).

Ще одним суб'єктом є перекладач. Під час виконавчого провадження виконавець (постановою) або сторони (запрошенням у строк, не більш як десять робочих днів) можуть запросити перекладача, якщо існує потреба у перекладі. Вимоги до перекладача містяться у ст. 21 Закону України «Про виконавче провадження» і зазначають, що перекладачем може бути будь-яка дієздатна особа, що володіє мовами, знання яких є необхідним для перекладу. Перекладач також несе кримінальну відповідальність (ст. 384 КК України) за здійснення завідомо неправильного перекладу під час виконавчого провадження та за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків під час виконавчого провадження, про що він має бути попереджений виконавцем. Перекладач має право на винагороду за виконану роботу, що належить до витрат виконавчого провадження.

Крім того, для проведення оцінки майна виконавець своєю постановою залучає суб'єктів оціночної діяльності – суб'єктів господарювання, для надання звіту щодо питань, які містяться в постанові, протягом п'ятнадцяти днів (з погодження виконавця – тридцяти днів) з дня ознайомлення виконавця з постановою. Законом встановлено, що за недостовірну або необ'єктивну оцінку майна суб'єкт оціночної діяльності – суб'єкт господарювання несе відповідальність у порядку, встановленому законом, а оцінювач – кримінальну відповідальність (ст. 384 КК України), про що вони мають бути попереджені виконавцем.

5. Під час виконавчого провадження (у будь-який час до закінчення виконавчого провадження), у разі виникнення обставин із законодавчих підстав, стягувач, боржник та їхні представники мають право заявити відвід виконавцю (державному або приватному), однак він має бути вмотивованим, викладеним у письмовій формі, тобто відповідати вимогам законодавства.

Крім того, у разі виявлення обставин, передбачених ч. 4 ст. 5 Закону України «Про виконавче провадження», виконавець зобов'язаний заявити самовідвід та повідомити про це стягувача. Питання про відвід приватному виконавцю, який не заявив самовідвід, вирішується самим приватним виконавцем у строк до п'яти робочих днів після надходження заяви про відвід. У випадку самовідводу приватного виконавця він зобов'язаний повернути виконавчий документ стягувачу або передати його за згодою стягувача іншому приватному виконавцю чи відповідному органу державної виконавчої служби.

Крім того, у виконавчому провадженні відвід/самовідвід може бути заявлено і щодо інших суб'єктів виконавчого провадження, а саме: експерта, спеціаліста, суб'єкта оціночної діяльності – суб'єкта господарювання та перекладача. Питання про відвід вирішується у строк до п'яти робочих днів після надходження заяви про відвід шляхом винесення вмотивованої постанови виконавця. Підстави для відводу/самовідводу закріплено ч. 4 ст. 23 Закону України «Про виконавче провадження», а саме: у разі, якщо вони є близькими родичами сторін, їхніми представниками або іншими особами, що беруть участь у виконавчому провадженні або заінтересовані в результаті виконання рішення, або за наявності інших обставин, які викликають сумнів у їх неупередженості.

6. Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження Порядку проведення перевірок діяльності органів державної виконавчої служби, приватних виконавців» від 22.10.2018 року № 3284/5 визначає механізм здійснення Міністерством юстиції України перевірок діяльності органів державної виконавчої служби, приватних виконавців, зокрема стану додержання Конституції України, вимог законів України, указів Президента України та постанов Верховної Ради України, ухвалених відповідно до Конституції та законів України, актів Кабінету Міністрів України, наказів Міністерства юстиції України, доручень Міністра юстиції України, та організації роботи щодо їх виконання, дотримання державними і приватними виконавцями порядку та строків вчинення виконавчих дій, виконання правил діловодства. Організація та проведення перевірок покладаються на структурний підрозділ Міністерства юстиції України, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері організації примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб).

Контроль за діяльністю працівників органів державної виконавчої служби здійснюється шляхом проведення комплексних, цільових та контрольних перевірок. Комплексною перевіркою вважається планова або позапланова перевірка, під час якої перевіряються всі напрями діяльності органу державної виконавчої служби та яка здійснюється в межах проведення Міністерством юстиції України комплексних перевірок територіальних органів юстиції. Цільовою перевіркою вважається планова або позапланова перевірка, під час якої пере-

віряється один або декілька напрямів діяльності органу державної виконавчої служби. Контрольною перевіркою вважається перевірка діяльності органу державної виконавчої служби, яка проводиться з метою визначення стану виконання органом державної виконавчої служби рекомендацій, наданих під час попередніх комплексних та цільових перевірок.

Перевірки діяльності приватного виконавця здійснюються шляхом проведення планових і позапланових перевірок. Планова перевірка діяльності приватного виконавця проводиться згідно з графіком, який складається в порядку, визначеному пунктом 1 розділу III Порядку проведення перевірок діяльності органів державної виконавчої служби, приватних виконавців, та полягає у комплексній перевірці організації роботи приватного виконавця, дотримання приватним виконавцем вимог законодавства під час вчинення виконавчих дій та виконання правил ведення діловодства. Позапланова перевірка діяльності приватного виконавця проводиться з підстав, визначених ч. 4 ст. 34 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», та/або у разі надходження від Дисциплінарної комісії приватних виконавців скарги на діяльність приватного виконавця, яка була подана до цієї комісії.

Тема 3. Виконавчі документи. Стадії виконавчого провадження

Рекомендована кількість годин – 2

Зміст теми лекції

1. Поняття, види, зміст виконавчих документів.
2. Вимоги, до виконавчого документу. Електронний виконавчий документ.
3. Стадії виконавчого провадження.
4. Порядок та підстави відкриття виконавчого провадження.
5. Місце і час здійснення виконавчих дій. Строки здійснення виконавчих дій.
6. Завершення виконавчого провадження.

Методичні вказівки

1. Виконавчий документ – це визначений Законом України «Про виконавче провадження» документ встановленої форми, який

посвідчує право стягувача на отримання присудженого від боржника, і на підставі якого здійснюється примусове виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб).¹

Перелік виконавчих документів закріплено у ст. 3 Закону України «Про виконавче провадження». До них належать: виконавчі листи та накази, що видаються судами у передбачених законом випадках на підставі судових рішень, рішень третейського суду, рішень міжнародного комерційного арбітражу, рішень іноземних судів та на інших підставах, визначених законом або міжнародним договором України; судові накази; ухвали, постанови судів у цивільних, господарських, адміністративних справах, справах про адміністративні правопорушення, кримінальних провадженнях у випадках, передбачених законом; виконавчі написи нотаріусів; посвідчення комісій по трудових спорах, що видаються на підставі відповідних рішень таких комісій; постанови державних виконавців про стягнення виконавчого збору, постанови державних виконавців чи приватних виконавців про стягнення витрат виконавчого провадження, про накладення штрафу, постанови приватних виконавців про стягнення основної винагороди; постанови органів (посадових осіб), уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення у випадках, передбачених законом; рішення інших державних органів та рішення Національного банку України, які законом визнані виконавчими документами; рішення Європейського суду з прав людини з урахуванням особливостей, передбачених Законом України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», а також рішення інших міжнародних юрисдикційних органів у випадках, передбачених міжнародними договорами України; рішення (постанови) суб'єктів державного фінансового моніторингу (їх уповноважених посадових осіб), якщо їх виконання за законом покладено на органи та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень.

2. Кожен виконавчий документ, який пред'являється до примусового виконання, повинен відповідати вимогам, встановленим ст. 4 Закону України «Про виконавче провадження».

У виконавчому документі зазначаються:

¹ Виконавче провадження: підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса, 2020. С. 146.

1) назва і дата видачі документа, найменування органу, прізвище, ім'я, по батькові та посада посадової особи, яка його видала;

2) дата прийняття і номер рішення, згідно з яким видано документ;

3) повне найменування (для юридичних осіб) або прізвище, ім'я та, за наявності, по батькові (для фізичних осіб) стягувача та боржника, їх місцезнаходження (для юридичних осіб) або адреса місця проживання чи перебування (для фізичних осіб), дата народження боржника – фізичної особи;

4) ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань стягувача та боржника (для юридичних осіб – за наявності);

реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання в установленому порядку відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті) боржника (для фізичних осіб – платників податків);

5) резолютивна частина рішення, що передбачає заходи примусового виконання рішень;

6) дата набрання рішенням законної сили (крім рішень, що підлягають негайному виконанню);

7) строк пред'явлення рішення до виконання.

У виконавчому документі можуть зазначатися інші дані (якщо вони відомі суду чи іншому органу (посадовій особі), що видав виконавчий документ), які ідентифікують стягувача та боржника чи можуть сприяти примусовому виконанню рішення, зокрема місце роботи боржника – фізичної особи, місцезнаходження майна боржника, реквізити рахунків стягувача і боржника, номери їх засобів зв'язку та адреси електронної пошти.

У разі пред'явлення до примусового виконання рішення міжнародного юрисдикційного органу у випадках, передбачених міжнародним договором України, такий виконавчий документ повинен відповідати вимогам, встановленим міжнародним договором України.

Невідповідність виконавчого документу вимогам, встановленим законом, має наслідком повернення його стягувачу органом державної виконавчої служби або приватним виконавцем без прийняття до виконання протягом трьох робочих днів з дня його пред'явлення (п. 6 ч. 4 ст. 4 Закону України «Про виконавче провадження»).

3. Підставою для відкриття виконавчого провадження по виконанню судового рішення або рішення іншого органу (посадової особи) є пред'явлений до відповідного відділу державної виконавчої служби або приватному виконавцю виконавчий документ разом із заявою стягувача про примусове виконання.

Виконавець розпочинає примусове виконання рішення на підставі виконавчого документа, зазначеного у ст. 3 Закону України «Про виконавче провадження»:

- 1) за заявою стягувача про примусове виконання рішення;
- 2) за заявою прокурора у разі представництва інтересів громадянина або держави в суді;
- 3) якщо виконавчий документ надійшов від суду у випадках, передбачених законом;
- 4) якщо виконавчий документ надійшов від суду на підставі ухвали про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду (суду іноземної держави, інших компетентних органів іноземної держави, до повноважень яких належить розгляд цивільних чи господарських справ, іноземних чи міжнародних арбітражів) у порядку, встановленому законом;
- 5) у разі якщо виконавчий документ надійшов від Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів.

У заяві про примусове виконання рішення стягувач має право зазначити відомості, що ідентифікують боржника чи можуть сприяти примусовому виконанню рішення (рахунок боржника, місце роботи чи отримання ним інших доходів, конкретне майно боржника та його місцезнаходження тощо), рахунки в банківських установах для отримання ним коштів, стягнутих з боржника, а також зазначає суму, яка частково сплачена боржником за виконавчим документом, за наявності часткової сплати.

Під час пред'явлення виконавчого документа до виконання подаються:

- 1) у разі виконання рішення про конфіскацію майна у кримінальному провадженні – копії опису майна і відповідного судового рішення. У разі відсутності у справі опису майна засудженого надсилається довідка про те, що опис майна не проводився;
- 2) у разі виконання рішення про конфіскацію майна згідно з постановою суду – копія протоколу вилучення майна, що підлягає конфіскації, або довідка про відсутність такого майна.

Виконавець не пізніше наступного робочого дня з дня надходження до нього виконавчого документа виносить постанову про відкриття виконавчого провадження, в якій зазначає про обов'язок боржника подати декларацію про доходи та майно боржника, попереджає боржника про відповідальність за неподання такої декларації або внесення до неї завідомо неправдивих відомостей.

У постанові про відкриття виконавчого провадження за рішенням, примусове виконання якого передбачає справляння виконавчого збору, державний виконавець зазначає про стягнення з боржника виконавчого збору в розмірі, встановленому ст. 27 Закону України «Про виконавче провадження».

4. Змістом виконавчого провадження (виконавчого процесу) є процесуальна діяльність, і як і будь-який процес складається з певних етапів (стадій). На законодавчому рівні стосовно виконавчого провадження не застосовується термін стадії виконавчого провадження, але виконавче провадження складається з послідовних дій виконавця (від відкриття виконавчого провадження до його завершення) спрямованих на повне, своєчасне та неупереджене виконання постановленого рішення та відповідно на відновлення та захист прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб.

Стадія виконавчого провадження – це сукупність послідовних організаційних етапів та дій державного/приватного виконавця та інших учасників виконавчого провадження, які регулюються правовими нормами, встановленими законодавством України, та спрямовані на досягнення певної процесуальної мети.

Основні стадії (етапи) виконавчого провадження є такі:

- 1) відкриття виконавчого провадження;
- 2) підготовка до примусового виконання;
- 3) вжиття заходів примусового виконання рішення;
- 4) закінчення виконавчого провадження.

5. Строки у виконавчому провадженні – це періоди часу, в межах яких учасники виконавчого провадження зобов'язані або мають право прийняти рішення або вчинити дію.

Строки у виконавчому провадженні встановлюються законом, а якщо вони не визначені законом – встановлюються виконавцем.

Будь-яка дія або сукупність дій під час виконавчого провадження повинна бути виконана не пізніше граничного строку, визначеного Законом України «Про виконавче провадження». Строки обчислюються в робочих днях, місяцях і роках, а також можуть визначатися посиланням на подію, яка повинна неминуче настати.

Строк пред'явлення виконавчого документа до виконання (строк виконавчої давності) – це визначений законом період часу, в межах якого стягувач має право звернутися до органів державної виконавчої служби чи приватних виконавців за примусовим виконанням приписів рішення, що підлягає примусовому виконанню.

Виконавчі документи можуть бути пред'явлені до примусового виконання протягом трьох років, крім посвідчень комісій по трудових спорах та виконавчих документів, за якими стягувачем є держава або державний орган, які можуть бути пред'явлені до примусового виконання протягом трьох місяців. Строк пред'явлення виконавчого документа до виконання є процесуальним, а отже, може бути поновлений у разі його пропуску з причин, визнаних судом поважними.

Виконавець не пізніше наступного робочого дня з дня надходження до нього виконавчого документа виносить постанову про відкриття виконавчого провадження, в якій зазначає про обов'язок боржника подати декларацію про доходи та майно боржника, попереджає боржника про відповідальність за неподання такої декларації або внесення до неї завідомо неправдивих відомостей.

У постанові про відкриття виконавчого провадження за рішенням, примусове виконання якого передбачає справляння виконавчого збору, державний виконавець зазначає про стягнення з боржника виконавчого збору в розмірі, встановленому ст. 27 Закону України «Про виконавче провадження».

У разі якщо в заяві стягувача зазначено рахунки боржника у банках, інших фінансових установах, виконавець негайно після відкриття виконавчого провадження накладає арешт на кошти боржника.

Відповідно до ч. 4 ст. 4 Закону України «Про виконавче провадження», виконавчий документ повертається стягувачу органом державної виконавчої служби, приватним виконавцем без прийняття до виконання протягом трьох робочих днів з дня його пред'явлення, якщо:

1) рішення, на підставі якого видано виконавчий документ, не набрало законної сили (крім випадків, коли рішення у встановленому законом порядку допущено до негайного виконання); 2) пропущено

встановлений законом строк пред'явлення виконавчого документа до виконання; 3) боржника визнано банкрутом; 4) національним банком України прийнято рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку-боржника; 5) юридичну особу – боржника припинено; 6) виконавчий документ не відповідає вимогам, передбаченим цією статтею, або якщо стягувач не подав заяву про примусове виконання рішення відповідно до статті 26 цього Закону; 7) виконання рішення не передбачає застосування заходів примусового виконання рішень; 8) стягувач не надав підтвердження сплати авансового внеску, якщо авансування є обов'язковим; 9) виконавчий документ не підлягає виконанню органами державної виконавчої служби, приватним виконавцем; 10) виконавчий документ пред'явлено не за місцем виконання або не за підвідомчістю; 11) фондом гарантування вкладів фізичних осіб прийнято рішення про початок процедури тимчасової адміністрації або ліквідації банку.

У разі невідповідності виконавчого документа вимогам, передбаченим цією статтею, стягувач має право звернутися до суду чи іншого органу (посадової особи), що видав виконавчий документ, щодо приведення його у відповідність із зазначеними вимогами. При поверненні стягувачу виконавчого документа без прийняття до виконання стягувачу повертається сплачений ним авансовий внесок.

Виконавчі дії проводяться державним виконавцем за місцем проживання, перебування, роботи боржника або за місцезнаходженням його майна. Право вибору місця відкриття виконавчого провадження між кількома органами державної виконавчої служби, що можуть вчиняти виконавчі дії щодо виконання рішення на території, на яку поширюються їхні функції, належить стягувачу.

Приватний виконавець приймає до виконання виконавчі документи за місцем проживання, перебування боржника – фізичної особи, за місцезнаходженням боржника – юридичної особи або за місцезнаходженням майна боржника. Виконавчі дії у виконавчих провадженнях, відкритих приватним виконавцем у виконавчому окрузі, можуть вчинятися ним на всій території України. Виконання рішення, яке зобов'язує боржника вчинити певні дії, здійснюється виконавцем за місцем вчинення таких дій.

Виконавчі дії проводяться виконавцем у робочі дні, не раніше шостої і не пізніше двадцять другої години, якщо інше не передбачено цією статтею. Конкретний час проведення виконавчих дій

визначається виконавцем. Виконавчі дії в неробочі та святкові дні, встановлені законом, проводяться у час, передбачений частиною першою цієї статті, у разі якщо зволікання неможливе або якщо такі дії не можуть бути проведені в інші дні з вини боржника. Проведення виконавчих дій в інший час, ніж передбачено частиною першою цієї статті, допускається, якщо невиконання рішення створює загрозу життю чи здоров'ю громадян або якщо виконавчі дії, розпочаті до двадцять другої години, необхідно продовжити.

6. Закінчення виконавчого провадження є обов'язковою стадією виконавчого провадження і передбачає завершення вчинення виконавчих дій щодо примусового виконання відповідного рішення в межах відповідного виконавчого провадження. Виконавче провадження підлягає закінченню за виявлення обставин, що свідчать про об'єктивну неможливість виконати відповідне рішення у примусовому порядку. Разом з цим, на відміну від обставин, що зумовлюють повернення виконавчого документа стягувачу, обставини, які є підставою для закінчення виконавчого провадження, не перестануть існувати у майбутньому.

Підставами для закінчення виконавчого провадження є:

1) визнання судом відмови стягувача від примусового виконання судового рішення;

2) затвердження судом мирової угоди, укладеної сторонами в процесі виконання рішення;

3) припинення існування юридичної особи – сторони виконавчого провадження, якщо виконання її обов'язків або вимог у виконавчому провадженні не допускає правонаступництва, смерті, оголошення померлим або визнання безвісно відсутнім стягувача чи боржника;

4) прийняття Національним банком України рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку-боржника;

5) скасування або визнання нечинним рішення, на підставі якого видано виконавчий документ, або визнання судом виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню;

6) письмової відмови стягувача від одержання предметів, вилучених у боржника під час виконання рішення про передачу їх стягувачу, або знищення речі, що має бути передана стягувачу в натурі або оплатно вилучена;

7) закінчення строку, передбаченого законом для відповідного виду стягнення, крім випадку, якщо існує заборгованість зі стягнення відповідних платежів;

8) визнання боржника банкрутом;

9) фактичного виконання в повному обсязі рішення згідно з виконавчим документом;

10) повернення виконавчого документа без виконання на вимогу суду або іншого органу (посадової особи), який видав виконавчий документ;

11) надіслання виконавчого документа про заборону вчиняти певні дії або про утримання від вчинення певних дій до суду, який його видав, після доведення до боржника резолютивної частини такого рішення;

12) якщо рішення фактично виконано під час виконання рішення Європейського суду з прав людини;

13) непред'явлення виконавчого документа за відновленим виконавчим провадженням у визначені законом строки;

14) якщо стягнені з боржника в повному обсязі кошти не витребувані стягувачем протягом року та у зв'язку з цим перераховані до Державного бюджету України;

15) якщо коштів, що надійшли від реалізації заставленого майна (за виконавчим документом про звернення стягнення на заставлене майно), недостатньо для задоволення вимог стягувача-заставодержателя, а також якщо майно, яке є предметом іпотеки, передано іпотекодержателю або придбано ним відповідно до вимог Закону України «Про іпотеку» за виконавчим документом про звернення стягнення на майно, яке є предметом іпотеки;

16) погашення, списання неустойки (штрафів, пені), інших штрафних, фінансових санкцій, а також інфляційних нарахувань і процентів річних, нарахованих на заборгованість тепlopостачальних і теплогенеруючих організацій перед Національною акціонерною компанією «Нафтогаз України», її дочірньою компанією «Газ України», Публічним акціонерним товариством «Укртрансгаз» за спожитий природний газ, підприємств централізованого водopостачання та водовідведення, що надають послуги з централізованого водopостачання та водовідведення, послуги з постачання холодної води та послуги з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем),

перед постачальниками електричної енергії за спожиту електричну енергію, що підлягали виконанню на підставі виконавчого документа за судовим рішенням.

Виконавче провадження, яке було закінчено, не може бути розпочато повторно, крім випадків, передбачених законом. До таких випадків зокрема належить визнання постанови виконавця про закінчення виконавчого провадження судом незаконною або скасування такої постанови в установленому законом порядку, а також перешкодження боржником побаченню стягувача з дитиною, якщо провадження за виконавчим документом про встановлення порядку побачень стягувача з дитиною було закінчено з підстави фактичного виконання такого рішення у повному обсязі.

Тема 4. Загальний порядок звернення стягнення на майно боржника

Рекомендована кількість годин – 2

Зміст теми лекції

1. Арешт майна боржника
2. Загальні засади звернення стягнення на майно боржника
3. Звернення стягнення на кошти боржника
4. Звернення стягнення на заставне майно та на майно, що перебуває у інших осіб.
5. Зберігання арештованого майна боржника та оцінка майна
6. Особливості реалізації окремих видів майна боржника (цінні папери, дорогоцінні метали та каміння, об'єкти незавершеного будівництва тощо) та виконання рішень про конфіскацію майна

Методичні вказівки

1. Відповідно до ст. 56 Закону України «Про виконавче провадження» арешт майна (коштів) боржника застосовується для забезпечення реального виконання рішення. Арешт на майно (кошти) боржника накладається виконавцем шляхом винесення постанови про арешт майна (коштів) боржника або про опис та арешт майна (коштів) боржника. Арешт на рухоме майно, яке не підлягає державній реєстрації, накладається виконавцем лише після проведення його опису.

Законодавець розмежував у ч. 2 ст. 56 Закону України «Про виконавче провадження» два види накладення виконавцем арешту на майно боржника: 1) шляхом винесення постанови про арешт майна (коштів) боржника; 2) шляхом винесення постанови про опис та арешт майна (коштів) боржника.

Виконавець за потреби може обмежити право користування майном, здійснити опечатування або вилучення його у боржника та передати на зберігання іншим особам, про що він виносить постанову або зазначає обмеження в постанові про арешт. Вид, обсяг і строк обмеження встановлюються виконавцем у кожному конкретному випадку з урахуванням властивостей майна, його значення для власника чи володільця, необхідності використання та інших обставин.

Арешт накладається у розмірі суми стягнення з урахуванням виконавчого збору, витрат виконавчого провадження, штрафів та основної винагороди приватного виконавця на все майно боржника або на окремі речі.

У разі прийняття виконавцем рішення про обмеження права користування майном, здійснення опечатування або вилучення його у боржника та передачі на зберігання іншим особам, проведення опису є обов'язковим.

Постанова про опис і арешт майна (коштів) підписується виконавцем, понятими, зберігачем майна, боржником і стягувачем, їх представниками, а також іншими особами, які були присутні при проведенні опису майна (коштів). У разі відмови від підпису осіб, що були присутні при виконанні, про це робиться відмітка в постанові. Якщо опис і арешт майна здійснюються за участю сторін виконавчого провадження (їх представників), постанова про опис і арешт майна (коштів) складається в трьох примірниках. Перший примірник залишається у провадженні виконавця, інші – видаються під підпис сторонам виконавчого провадження.

2. Необхідною передумовою результативності виконавчого провадження є виявлення та розшук майна боржника, на яке можна звернути стягнення. Закон України «Про виконавче провадження» передбачає джерела отримання виконавцем інформації про майно боржника, а також встановлює способи звернення на нього стягнення.

Виконавець може одержати інформацію про майно боржника, на яке можна накласти стягнення, від самого боржника. Для ефективності виконавчого провадження велике значення має співпраця стягувача з виконавцем, адже у багатьох випадках саме стягувач обізнаний щодо фінансового стану боржника, наявності у нього майна тощо. Інформацію про наявне у боржника майно виконавець може отримати в органах доходів і зборів, інших органах державної влади, підприємствах, установах та організаціях, які зобов'язані надати йому інформацію у триденний строк.

Виконавець організує розшук майна боржника шляхом подання запитів до відповідних органів і установ або проведення перевірки інформації про майно чи доходи боржника, що містяться в базах даних і реєстрах, а також перевірки майнового стану боржника за місцем проживання (перебування) або за його місцезнаходженням (ч. 2 ст. 36 Закону України «Про виконавче провадження»).

Способами звернення стягнення на майно боржника є: арешт, вилучення (списання коштів з рахунків) та примусова реалізація.

Виявлення майна боржника і його розшук є складовими елементами механізму звернення стягнення на майно боржника, необхідною передумовою ефективності виконавчого провадження та реального задоволення законних вимог стягувачів.

3. Відповідно до ч. 2 ст. 48 Закону України «Про виконавче провадження», стягнення за виконавчими документами звертається першою чергою на кошти боржника у національній та іноземній валютах, інші цінності, у тому числі на кошти на рахунках боржника у банках та інших фінансових установах.

Забороняється звернення стягнення та накладення арешту на кошти на рахунках платників у системі електронного адміністрування податку на додану вартість, на кошти, що перебувають на поточних рахунках зі спеціальним режимом використання, відкритих відповідно до ст. 15–1 Закону України «Про електроенергетику», на поточних рахунках зі спеціальним режимом використання, відкритих відповідно до ст. 19–1 Закону України «Про теплопостачання», на поточних рахунках зі спеціальним режимом використання для проведення розрахунків за інвестиційними програмами, на поточних рахунках зі спеціальним режимом використання для кредитних коштів, відкри-

тих відповідно до ст. 26–1 Закону України «Про теплопостачання», ст. 18–1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», на спеціальному рахунку експлуатуючої організації (оператора), відповідно до Закону України «Про впорядкування питань, пов'язаних із забезпеченням ядерної безпеки», на кошти на інших рахунках боржника, накладення арешту та/або звернення стягнення на які заборонено законом.

Відповідно до ч.ч. 3–6 розділу VIII «Інструкції з організації примусового виконання рішень» виконавці в процесі виконання рішення можуть вилучати готівкові кошти у боржника в національній та іноземній валютах. При виявленні у боржника готівкових коштів, виконавець виносить постанову про опис і арешт майна (коштів) боржника, після чого готівкові кошти вилучаються, про що виконавець складає акт вилучення готівки. Вилучення проводиться у присутності понятих. Акт вилучення готівки складається у необхідній кількості примірників, перший з яких залишається у виконавчому провадженні, інші – вручаються боржнику або його представнику, особі, у якої вилучено, під підпис.

В акті вилучення готівки обов'язково зазначаються: повне найменування (прізвище, ім'я та по батькові) особи, у якої вилучено готівку; розмір грошової суми, яку вилучено (цифрами та словами); найменування валюти, її кількість, номінал купюр. При складанні акта вилучення готівки жодні виправлення, перекреслення сум, дат, прізвищ в акті не допускаються. Вилучена готівка в національній та/або іноземній валюті не пізніше наступного робочого дня зараховується виконавцем на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби або приватного виконавця.

У разі обчислення суми боргу в іноземній валюті виконавець у результаті виявлення у боржника коштів у відповідній валюті стягує такі кошти на валютний рахунок органу державної виконавчої служби, а приватний виконавець – на відповідний рахунок приватного виконавця, для їх подальшого перерахування стягувачу. У разі виявлення коштів у гривнях чи іншій валюті, виконавець за правилами, встановленими законодавством, дає доручення про купівлю відповідної валюти та перерахування її на валютний рахунок органу державної виконавчої служби, а приватний виконавець – на відповідний рахунок приватного виконавця.

4. Застава – це традиційний майновий вид забезпечення виконання зобов'язання, при якому кредитор-заставодержатель має право у разі невиконання боржником (заставодавцем) зобов'язання, забезпеченого заставою, одержати задоволення за рахунок заставленого майна переважно перед іншими кредиторами цього боржника, якщо інше не встановлено законом (ст. 572 ЦК).

Ст. 46 Закону України «Про виконавче провадження» передбачає черговість задоволення вимог стягувачів, згідно з якою першою чергою задовольняються забезпечені заставою вимоги щодо стягнення з вартості заставленого майна.

Загальний порядок звернення стягнення на заставлене майно визначено ст. 51 Закону України «Про виконавче провадження», відповідно до якої для задоволення вимог стягувачів, які не є заставодержателями, стягнення на заставлене майно боржника може бути звернено: 1) якщо право застави виникло після ухвалення судом рішення про стягнення з боржника коштів; 2) якщо вартість предмета застави перевищує розмір заборгованості боржника заставодержателю; 3) якщо наявна письмова згода заставодержателя.

У разі якщо коштів, що надійшли від реалізації заставленого майна, недостатньо для задоволення вимог стягувача – заставодержателя за виконавчим документом, на підставі якого звернено стягнення на заставлене майно, виконавче провадження підлягає закінченню на підставі п. 15 ч. 1 ст. 39 Закону України «Про виконавче провадження».

Реалізація заставленого майна здійснюється в порядку, встановленому ст. 61 Закону України «Про виконавче провадження» та згідно «Порядку реалізації арештованого майна», затвердженого Наказом Міністерства юстиції України від 29.09.2016 року № 2831/5.

Одним з найпоширеніших видів застави є іпотека. Закон України «Про іпотеку» передбачає три способи звернення стягнення на предмет іпотеки: на підставі рішення суду (судовий спосіб звернення стягнення); на підставі виконавчого напису нотаріуса або згідно з договором про задоволення вимог іпотекодержателя (обидва позасудові).

5. За загальним правилом майно, на яке накладено арешт (крім цінних паперів, ювелірних та інших побутових виробів із золота, срібла, платини і металів платинової групи, дорогоцінного каміння і перлів, а також лому і окремих частин таких виробів), може бути

передане на зберігання боржникові або іншим особам (зберігачу), призначеним виконавцем у постанові про опис та арешт майна (коштів) боржника, під розписку. В даному випадку законодавством встановлено альтернативу для виконавця: майно передається на зберігання або боржнику, або іншій особі.

Якщо опис і арешт майна здійснювалися на виконання рішення про забезпечення позову, виконавець передає арештоване майно на зберігання боржнику або його представнику (якщо інше не зазначено в судовому рішенні або якщо боржник відмовився приймати майно на зберігання).

Зберігач може користуватися майном, переданим йому на зберігання, якщо проти цього не заперечує стягувач (щодо рухомого майна) або якщо особливості такого майна не призведуть до його знищення чи зменшення цінності внаслідок користування.

У разі якщо зберігачем призначено іншу особу, крім боржника або члена його сім'ї, вона може одержувати за зберігання майна винагороду, розмір та порядок виплати якої визначаються договором між зберігачем та виконавцем.

Виконавець своєю постановою може передати майно на зберігання іншому зберігачу. Копія постанови вручається новому зберігачу, до якої додається копія постанови про опис та арешт майна (коштів) боржника.

Отримавши майно на зберігання, зберігач наділяється певним обсягом прав і обов'язків. При цьому не важливо, хто є зберігачем – боржник (його представник) чи інша особа. Основним обов'язком зберігача є забезпечення збереження майна, його кількісних або якісних характеристик. Порушення заборони виконавця розпоряджатися або користуватися майном, на яке накладено арешт, тягне за собою передбачену законом відповідальність зберігача майна.

6. Законом України «Про виконавче провадження» передбачена черговість звернення стягнення на майно боржника, відповідно до якої стягнення на нерухоме майно звертається в останню чергу.

Звернення стягнення на об'єкти нерухомого майна здійснюється у разі відсутності в боржника достатніх коштів чи рухомого майна. При цьому в першу чергу звертається стягнення на окрему від будинку земельну ділянку, інше приміщення, що належать боржнику.

В останню чергу звертається стягнення на житловий будинок чи квартиру, в якому фактично проживає боржник. Разом із житловим будинком стягнення звертається також на прилеглу земельну ділянку, що належить боржнику.

У разі звернення стягнення на об'єкт нерухомого майна виконавець здійснює в установленому законом порядку заходи щодо з'ясування належності майна боржнику на праві власності, а також перевірки, чи перебуває це майно під арештом. Після документального підтвердження належності боржнику на праві власності об'єкта нерухомого майна виконавець накладає на нього арешт та вносить відомості про такий арешт до відповідного реєстру у встановленому законодавством порядку. Про накладення арешту на об'єкт нерухомого майна, заставлене третім особам, виконавець невідкладно повідомляє таким особам.

У разі якщо право власності на нерухоме майно боржника не зареєстровано в установленому законом порядку, виконавець звертається до суду із заявою про вирішення питання про звернення стягнення на таке майно.

У разі відсутності технічної документації на майно, у зв'язку з чим його неможливо підготувати до реалізації, виготовлення такої документації здійснюється за зверненням виконавця в установленому законодавством порядку за рахунок додаткового авансування стягувача. У разі якщо стягувач протягом 10 робочих днів з дня одержання відповідного повідомлення виконавця не авансує витрати, пов'язані з підготовкою технічної документації на майно, виконавчий документ повертається стягувачу, за умови що відсутнє інше майно у боржника, на яке можливо звернути стягнення.

У разі якщо сума, що підлягає стягненню за виконавчим провадженням, не перевищує 20 розмірів мінімальної заробітної плати, звернення стягнення на єдине житло боржника та земельну ділянку, на якій розташоване таке житло, не здійснюється. У такому разі виконавець зобов'язаний вжити заходів для виконання рішення за рахунок іншого майна боржника (ч. 7 ст. 48 Закону України «Про виконавче провадження»).

Тема 5. Особливості звернення стягнення на майно боржника – юридичної особи

Рекомендована кількість годин – 2

Зміст теми лекції

1. Звернення стягнення на кошти боржника – юридичної особи.
2. Звернення стягнення на інше майно боржника – юридичної особи.
3. Черговість накладення арешту та реалізації майна боржника – юридичної особи.
4. Порядок звернення стягнення на майно у разі злиття, приєднання, поділу, виділу, перетворення та ліквідації боржника – юридичної особи.

Методичні вказівки

1. Виконавець звертає стягнення на кошти боржника – юридичної особи, що перебувають у касах або інших сховищах боржника – юридичної особи, у банках або інших фінансових установах, у порядку, встановленому ЗУ «Про виконавче провадження». Інформацію про наявні у боржника рахунки виконавець отримує в податкових органах, інших державних органах, на підприємствах, в установах та організаціях, які зобов'язані надати йому інформацію невідкладно, але не пізніше ніж у триденний строк, а також за повідомленнями стягувача.

Виконавець може звернути стягнення на кошти боржника – юридичної особи, розміщені на його рахунках і на рахунках, відкритих боржником – юридичною особою через свої філії, представництва та інші відокремлені підрозділи.

Не підлягають арешту в порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження», кошти, що перебувають на рахунках із спеціальним режимом використання, спеціальних та інших рахунках, звернення стягнення на які заборонено законом. Банк, інша фінансова установа, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, у разі надходження постанови виконавця про арешт коштів, що знаходяться на таких рахунках, зобов'язані повідомити виконавця про цільове призначення рахунку та повернути постанову виконавця без виконання в частині арешту коштів, що знаходяться на таких рахунках.

У разі якщо після накладення виконавцем арешту на кошти боржника – юридичної особи у банках чи інших фінансових установах боржник умисно не виконує судового рішення і відкриває нові рахунки в банках чи інших фінансових установах, виконавець надсилає відповідним правоохоронним органам матеріали для притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності.

Якщо ж боржником за рішенням суду про стягнення коштів є державне підприємство або юридична особа, виконання здійснюється на загальних засадах, встановлених Законом України «Про виконавче провадження».

2. У разі відсутності у боржника – юридичної особи коштів в обсязі, необхідному для покриття заборгованості, стягнення звертається на інше майно, належне такому боржникові або закріплене за ним, у тому числі на майно, що обліковується на окремому балансі філії, представництва та іншого відокремленого підрозділу боржника – юридичної особи (крім майна, вилученого з цивільного обороту, або обмежено оборотоздатного майна, майна, на яке не може бути звернено стягнення), незалежно від того, хто фактично використовує таке майно.

При цьому слід звернути увагу, що накладення арешту на все майно, що належить юридичній особі у межах суми стягнення, суперечить чинному законодавству, оскільки виконавцю не надано права арештовувати майно без зазначення його індивідуальних та ідентифікуючих характеристик.

3. У разі, якщо на інше майно, належне боржникові-юридичній особі або закріплене за ним, у тому числі на майно, що обліковується на окремому балансі філії, представництва та іншого відокремленого підрозділу боржника – юридичної особи (крім майна, вилученого з цивільного обороту, або обмежено оборотоздатного майна, майна, на яке не може бути звернено стягнення), незалежно від того, хто фактично використовує таке майно, накладається арешт, то воно реалізується в такій черговості:

1) майно, що безпосередньо не використовується у виробництві (предмети інтер'єру офісів, цінні папери, готова продукція та товари тощо);

2) об'єкти нерухомого майна, верстати, обладнання, інші основні засоби, а також сировина і матеріали, призначені для використання у виробництві.

4. Якщо в процесі виконання відбулося злиття, приєднання, поділ, виділ, перетворення боржника – юридичної особи, стягнення за виконавчими документами звертається на кошти та інше майно тієї юридичної особи, на яку відповідно до закону покладено відповідальність за зобов'язаннями боржника – юридичної особи, згідно зі ст. 104–111 ЦК України. У разі перетворення, до нової юридичної особи переходить усе майно, усі права та обов'язки попередньої юридичної особи. Якщо правонаступниками юридичної особи є декілька юридичних осіб, і точно визначити правонаступника щодо конкретних обов'язків юридичної особи, що припинилася, неможливо, або якщо після виділу неможливо точно встановити обов'язки особи за окремим зобов'язанням, яке існувало у юридичної особи до виділу, юридичні особи – правонаступники, юридична особа, з якої здійснено виділ, та юридичні особи, що були створені внаслідок виділу, несуть солідарну відповідальність перед кредиторами юридичної особи, що припинила існування.

Так само і зміна найменування або організаційно-правової форми юридичної особи не є підставою для повернення виконавчого документа стягувачу без прийняття до виконання. 24 квітня 2019 року Велика Палата Верховного Суду розглянула справу № 914/3587/14, за результатами розгляду якої постановила, що ПрАТ «Львівобленерго» і ПАТ «Львівобленерго» є однією і тією ж юридичною особою, а отже, висновок державного виконавця, дії якого оскаржуються, про відмінність назви стягувача є неправомірним, а повідомлення про повернення виконавчого документа стягувачу без прийняття до виконання – незаконним. Зміна найменування юридичної особи як сторони виконавчого провадження не потребує її заміни судом, а здійснюється постановою виконавця, якою змінюється назва відповідної сторони такого провадження.

Тема 6. Звернення стягнення на доходи боржника – фізичної особи

Рекомендована кількість годин – 2

Зміст теми лекції

1. Розмір відрахувань із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника.
2. Звернення стягнення на допомогу по державному соціальному страхуванню та соціальну допомогу інвалідам з дитинства.
3. Кошти, на які не може бути звернено стягнення.
4. Особливості виконання рішень про стягнення аліментів.

Методичні вказівки

1. Отже, законодавством про виконавче провадження визначено наступні правила звернення стягнення на доходи боржника – фізичної особи: за виконавчими документами про стягнення сум звернення стягнення на доходи допускається у разі відсутності у боржника – фізичної особи коштів на рахунках у банках чи інших фінансових установах та відсутності або недостатності майна для покриття в повному обсязі належних до стягнення сум; за виконавчими документами про стягнення періодичних платежів стягнення звертається одразу на доходи боржника – фізичної особи; виконавець має право звернути стягнення на заробітну плату за виконавчими документами, сума стягнення за якими не перевищує п'яти мінімальних розмірів заробітної плати; за іншими виконавчими документами виконавець, за письмовою заявою стягувача, вправі звернути стягнення на доходи боржника – фізичної особи, не звертаючи стягнення на її майно.

Окремо слід відзначити, що стягнення на доходи боржника – фізичної особи, може бути звернено й у випадку наявності майна, вартість якого є достатньою для задоволення вимог стягувача, однак за законом на таке майно не може бути звернене стягнення, наприклад, у випадку мораторію.

Доходи, на які може бути звернено стягнення, включають заробітну плату, пенсію і стипендію. Даний перелік не є вичерпним.

Заробітною платою є винагорода за працю особи, здійснену в межах трудових правовідносин між працівником і роботодавцем. Така винагорода, як правило, обчислюється у грошовому вигляді,

законодавством України встановлено її мінімальний розмір. Пенсія є видом соціального забезпечення, що виплачується у випадках, встановлених законодавством або договором (наприклад, у разі добровільного пенсійного страхування особи). Стипендія – це виплата як разового, так і періодичного характеру, що виплачується особам у зв'язку з їх навчання у закладі освіти.

З метою звернення стягнення на доходи боржника – фізичної особи, обов'язковим є пошук осіб, що здійснюють відповідні відрахування боржнику. До переліку таких осіб включаються: підприємства, установи, організації, фізичні особи та фізичні особи – підприємці. Після виявлення осіб, що виплачують доходи боржнику – фізичній особі, виконавець звертає стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника шляхом винесення постанови і надсилання її для виконання особі, яка виплачує боржнику відповідний дохід. Особа, що виплачує заробітну плату, пенсію, стипендію або інший дохід боржнику – фізичній особі, після отримання постанови про звернення стягнення на такий дохід зобов'язана самостійно перераховувати кошти на рахунок органу державної виконавчої служби або приватного виконавця, зазначений у постанові про звернення стягнення на дохід боржника – фізичної особи.

Розмір відрахувань із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника вираховується із суми, що залишається після утримання податків, зборів та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Так, з доходів боржника – фізичної особи, у тому числі заробітної плати, пенсії, стипендії, утримуються, поміж іншого, податок на доходи фізичних осіб і військовий збір.

Граничний розмір відрахувань з доходу боржника – фізичної особи, залежить від виду доходу та виду стягнення. Так, видами доходів боржника – фізичної особи, що визначають граничний розмір відрахувань, є заробітна плата та пенсія.

За загальним правилом, із заробітної плати може бути утримано не більше 20% за одним видом стягнення за одним виконавчим документом. Однак граничний розмір стягнення становить 50% у наступних випадках: стягнення аліментів, відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'ю або смертю особи, у зв'язку із втратою годувальника, майнової та/або моральної шкоди, завданої кримінальним правопорушенням або іншим суспільно небезпечним діянням.

З пенсії може бути відраховано до 20%, крім випадків, коли здійснюється відрахування на утримання членів сім'ї (аліменти), на відшкодування збитків від розкрадання майна підприємств, установ і організацій, на відшкодування пенсіонером шкоди, заподіяної каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, а також у зв'язку зі смертю потерпілого, на повернення переплачених сум заробітної плати в передбачених законом випадках, у яких граничний розмір стягнення збільшується до 50%. Щодо інших видів доходу, що не є заробітною платою або пенсією, граничні розміри стягнення не встановлено.

У випадку, якщо з доходів боржника – фізичної особи, здійснюються відрахування за декількома стягненнями, то в такому випадку цілком ймовірно, що загальний розмір таких відрахувань може скласти аж до 100% відсотків його доходу.

2. Стягнення на допомогу по державному соціальному страхуванню або соціальну допомогу інвалідам з дитинства може бути звернене виключно за виконавчими документами: про стягнення аліментів; про відшкодування шкоди у зв'язку з заподіянням каліцтва або іншим ушкодженням здоров'я; відшкодування шкоди у зв'язку з втратою годувальника.

Особливістю даних виплат є те, що вони спрямовані на підтримку особи та забезпечення належного рівня життя. При цьому, допомогу за тимчасовою непрацездатністю, допомогу по безробіттю та соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства об'єднує те, що вони призначаються за наявності негативних обставин у житті людини, які унеможливають отримання звичайного доходу у вигляді заробітної плати, або обмежують її розмір. У зв'язку з цим законодавець визначив, що на такі види допомоги з державного соціального страхування не може бути звернене стягнення, крім випадків, коли рішення, що виконується, впливає з суспільних правовідносин, які мають значний суспільний інтерес.

Законодавець, врівноважуючи інтереси боржника і стягувача, дійшов висновку про пріоритет інтересів стягувача при виконанні рішень про стягнення аліментів, відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, а також втратою годувальника, внаслідок чого при виконанні таких рішень стягнення може бути звернено, у тому числі, на допомогу з державного соціального

страхування, що виплачується в разі тимчасової непрацездатності та в інших випадках, допомогу по безробіттю та соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства, призначену відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю».

3. Відрахування не здійснюється з допомоги, що отримує боржник – фізична особа, яка спрямована на забезпечення рівня життя на рівні не нижче від прожиткового мінімуму. Здійснення відрахувань з таких виплат не буде відповідати їх самій суті, оскільки в такому випадку розмір виплати, що залишився після відрахування, не буде забезпечувати відповідний рівень життя особи.

До виплат, на які не може бути звернене стягнення за будь-яких умов, належать: вихідна допомога, що виплачується в разі звільнення працівника; компенсація працівнику витрат у зв'язку з переведенням, направленням на роботу до іншої місцевості або з службовим відрядженням; польове забезпечення, надбавки до заробітної плати, інші кошти, що виплачуються замість добових і квартирних; матеріальна допомога особам, які втратили право на допомогу по безробіттю; допомога у зв'язку з вагітністю та пологами; одноразова допомога у зв'язку з народженням дитини; допомога при усиновленні дитини; допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування; допомога на дітей самотнім матерям; допомога особам, зайнятим доглядом трьох і більше дітей віком до 16-ти років, по догляді за дитиною з інвалідністю, по тимчасовій непрацездатності у зв'язку з доглядом за хворою дитиною, а також інша допомога на дітей, передбачена законом; допомога на лікування; допомога на поховання; щомісячна грошова допомога у зв'язку з обмеженням споживання продуктів харчування місцевого виробництва та особистого підсобного господарства громадян, які проживають на території, що зазнала радіоактивного забруднення; дотації на обіди, придбання путівок до санаторіїв і будинків відпочинку за рахунок фонду споживання.

Поряд із виплатами, на які не може бути звернене стягнення, законодавством про виконавче провадження передбачено, що до коштів, на які не може бути звернено стягнення, також включаються суми: неоподаткованого розміру матеріальної допомоги; грошової компенсації за видане обмундирування і натуральне постачання ви-

хідної допомоги в разі звільнення (виходу у відставку) з військової служби, служби в поліції та з Державної кримінально-виконавчої служби України, а також грошового забезпечення, що не має постійного характеру, та в інших випадках, передбачених законом; одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців, військовозобов'язаних і резервістів, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори або для проходження служби у військовому резерві; грошової допомоги, пов'язаної з безоплатним забезпеченням протезування (протезування) учасника антитерористичної операції, учасника здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі й стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, які втратили функціональні можливості кінцівок, благодійної допомоги, отриманої зазначеними особами, незалежно від її розміру та джерела походження.

4. Примусове виконання рішень про стягнення аліментів покладається на органи державної виконавчої служби (державних виконавців), а у передбачених випадках – на приватних виконавців, правовий статус та організація діяльності яких визначено Законом України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів».

Підлягають примусовому виконанню рішення про стягнення аліментів на підставі наступних виконавчих документів: виконавчого листа, що видається судами у передбачених законом випадках на підставі судового рішення у цивільних справах; судового наказу; виконавчого напису нотаріуса.

Виконавець стягує з боржника аліменти у розмірі, визначеному виконавчим документом, але не менше мінімального гарантованого розміру, передбаченого СК України, а саме: мінімальний гарантований розмір аліментів на одну дитину не може бути меншим, ніж 50% прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку (ч. 2 ст. 182 СК України).

Індексція розміру аліментів, визначеного у твердій грошовій сумі, проводиться, якщо інше не передбачено у виконавчому документі чи у договорі між батьками про сплату аліментів на дитину, виконавцем

у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку. Індксація розміру аліментів проводиться щороку, починаючи з другого року після визначення розміру аліментів.

Ефективним засобом, спрямованим на спонукання боржника до виплат заборгованості щодо слати аліментів, є тимчасове обмеження боржника в його правах.

Відповідно до ч. 9 ст. 71 Закону України «Про виконавче провадження», за наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за чотири місяці, державний виконавець виносить вмотивовані постанови:

1) про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві виїзду за межі України – до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі;

2) про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві керування транспортними засобами – до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі.

3) про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та оголошеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, – до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі;

4) про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві полювання – до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі.

У разі погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі, скасування тимчасового обмеження у праві виїзду особи з України здійснюється на підставі постанови державного виконавця. Тимчасові обмеження боржника у праві керування транспортними засобами та користуванні зброєю припиняються так само на підставі відповідної постанови державного виконавця.

Відповідно до внесених змін до законодавства щодо підвищення відповідальності за ухилення від сплати аліментів, державні виконавці наділені правом самостійно приймати рішення у вигляді вмотивованої постанови про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві до погашення ним заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі.

Крайнім заходом впливу на боржника є кримінальна та адміністративна відповідальність за несплату аліментів. Відповідно до ч. 11

ст. 71 Закону України «Про виконавче провадження», за наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за три місяці, виконавець роз'яснює стягувачу право на звернення до органів досудового розслідування із заявою (повідомленням) про вчинене кримінальне правопорушення боржником, що полягає в ухиленні від сплати аліментів.

Крім кримінальної та адміністративної відповідальності за заборгованість щодо сплати аліментів, законодавством передбачається також застосування до боржників додаткових штрафних санкцій за невиконання рішень про стягнення аліментів.

Тема 7. Виконання рішень у немайнових спорах

Рекомендована кількість годин – 2

Зміст теми лекції

1. Загальні засади виконання рішень про обов'язок вчинити певну дію чи утриматися від її вчинення.
2. Виконання рішення про виселення боржника.
3. Виконання рішення про вселення стягувача.
4. Виконання рішення про поновлення на роботі.
5. Виконання рішення про відібрання дитини.

Методичні вказівки

1. Рішення за якими боржник зобов'язаний особисто вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення, є рішеннями немайнового характеру.

Виконання рішень про обов'язок вчинити певну дію або утриматися від її вчинення регламентуються Розділом VIII «Виконання рішень немайнового характеру» Закону України «Про виконавче провадження». Положення Закону деталізує Інструкція з організації примусового виконання рішень, затверджена Наказом Міністерства Юстиції № 512/5 від 02.04.2012 року стосовно виконання рішень немайнового характеру, зокрема Розділ IX.

До виконання рішень у немайнових справах шляхом встановлення обов'язку виконати чи утриматися від виконання певних дій на користь стягувача належать наступні категорії справ: виконання рішень про відібрання дитини; виконання рішень про встановлення побачення з дитиною, рішення про усунення перешкод у побаченні з дитиною;

виконання рішень про поновлення на роботі; виконання рішень про виселення боржника; виконання рішень про вселення стягувача.

Порядок виконання рішень, за якими боржник зобов'язаний вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення, регламентується ст. 63 Закону України «Про виконавче провадження». Відповідно до зазначеного положення, такий порядок має наступні особливості виконання:

1) Строки виконання. За рішеннями, за якими боржник зобов'язаний особисто вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення, виконавець наступного робочого дня після закінчення строку, визначеного ч. 6 статті 26 цього Закону України «Про виконавче провадження», перевіряє виконання рішення боржником. Якщо рішення підлягає негайному виконанню, виконавець перевіряє виконання рішення не пізніш як на третій робочий день після відкриття виконавчого провадження.

2) Виконавчі дії в результаті невиконання боржником рішення. Згідно ч. 2 ст. 63 Закону України «Про виконавче провадження», в разі невиконання без поважних причин боржником рішення виконавець виносить постанову про накладення на боржника штрафу, в якій також зазначаються вимога виконати рішення протягом 10 робочих днів (за рішенням, що підлягає негайному виконанню, – протягом трьох робочих днів) та попередження про кримінальну відповідальність. Відповідно до ч. 3 зазначеної норми, виконавець наступного робочого дня після закінчення строку, передбаченого ч. 2 цієї статті, повторно перевіряє виконання рішення боржником. У разі повторного невиконання без поважних причин боржником рішення, якщо таке рішення може бути виконано без участі боржника, виконавець надсилає органу досудового розслідування повідомлення про вчинення боржником кримінального правопорушення та вживає заходів примусового виконання рішення, передбачених цим Законом. У разі невиконання боржником рішення, яке не може бути виконано без участі боржника, виконавець надсилає до органу досудового розслідування повідомлення про вчинення боржником кримінального правопорушення та виносить постанову про закінчення виконавчого провадження.

3) Особливості виконавчих дії під час виконання рішення про заборону вчиняти певні дії або про утримання від вчинення певних дій. Згідно ч. 4 ст. 63 Закону України «Про виконавче провадження»,

виконавець під час виконання рішення про заборону вчиняти певні дії або про утримання від вчинення певних дій доводить до відома боржника резолютивну частину такого рішення, про що складає відповідний акт. Після складення акту виконавець виносить постанову про закінчення виконавчого провадження.

2. Виконання рішень про виселення боржника є різновидом виконання рішень немайнового характеру, найпоширенішими з яких є спори між власником житла та іншими особами, які з тих чи інших причин проживають у приміщенні. Це можуть бути спори: між власником і колишнім власником; між власником і членами сім'ї власника; між власником і колишніми членами сім'ї власника; між власником і членами сім'ї колишнього власника.

Примусове виселення полягає у звільненні приміщення, зазначеного у виконавчому документі, від боржника, його майна, домашніх тварин та у забороні боржнику користуватися цим приміщенням. Примусовому виселенню підлягають виключно особи, зазначені у виконавчому документі.

Порядок виконання рішення про виселення боржника регламентується ст. 66 Закону України «Про виконавче провадження» й ч. 12 Інструкції та має наступні особливості виконання:

1) Особливості виконавця. Зазначені рішення має право виконувати тільки державний виконавець – це витікає з ч. 2 п. 1 ст. 5 Закону, відповідно до якої приватний виконавець здійснює примусове виконання рішень, передбачених ст. 3, окрім (зокрема) рішень про виселення.

2) Строк виконання. Державний виконавець наступного робочого дня після закінчення строку, визначеного ч. 6 ст. 26 цього Закону, перевіряє виконання боржником рішення про його виселення. У разі невиконання боржником рішення про його виселення самостійно, державний виконавець виконує його примусово.

3) Виконавчі дії. Відповідно до ч. 2 ст. 66 Закону України «Про виконавче провадження», державний виконавець призначає день і час примусового виселення, про що письмово інформує боржника. Боржник вважається повідомленим про його примусове виселення, якщо повідомлення надіслано йому за адресою, за якою має здійснюватися виселення, чи за іншою адресою, достовірно встановленою державним виконавцем. Відсутність боржника під час виконання рішення

про виселення боржника, належним чином повідомленого про день і час примусового виселення, не є перешкодою для його виселення. Примусове виселення провадиться у присутності понятих за участю працівників поліції.

4) Зберігання майна. Передане для зберігання майно боржника повертається йому державним виконавцем на підставі акту, після відшкодування боржником витрат, пов'язаних із зберіганням такого майна. У разі, якщо боржник відмовляється відшкодувати витрати, пов'язані із зберіганням майна, вони компенсуються за рахунок реалізації майна боржника або його частини. Зберігання майна здійснюється протягом не більше двох місяців з дня передачі на зберігання.

5) Надання іншого житлового приміщення. Як зазначає ч. 9 ст. 66 Закону України «Про виконавче провадження», у разі якщо особі, яка підлягає виселенню, має бути надано інше житлове приміщення, державний виконавець надсилає органу, який відповідно до судового рішення зобов'язаний надати боржнику інше житлове приміщення, повідомлення про строк виконання рішення про надання такого приміщення. У разі ненадання у визначений строк іншого житлового приміщення, державний виконавець складає відповідний акт і звертається до суду з поданням про встановлення порядку подальшого виконання рішення.

6) Дії виконавця у разі повторного вселення особи, що була примусово виселена. Згідно ч. 10 ст. 66 Закону України «Про виконавче провадження», у разі якщо особа самостійно вселилася у приміщення, з якого вона була примусово виселена, повторне її виселення може бути здійснено державним виконавцем на підставі ухвали суду, який прийняв рішення про виселення. Виконавче провадження у такому разі підлягає відновленню за постановою державного виконавця.

7) Дії виконавця у зв'язку із виселенням боржника. Відповідно до ч. 8 ст. 66 Закону України «Про виконавче провадження» про виконання рішення про виселення боржника, державний виконавець складає акт, що підписується особами, які брали участь у виконанні рішення про примусове виселення.

3. Примусове вселення полягає у забезпеченні державним виконавцем безперешкодного входження стягувача у приміщення, зазначене у виконавчому документі, та його проживання (перебування) в ньому.

Зазначені рішення має право виконувати тільки державний виконавець, що витікає з ч. 2 п. 1 ст. 5 Закону України «Про виконавче

провадження», відповідно до якої приватний виконавець здійснює примусове виконання рішень, передбачених ст. 3, окрім (зокрема) рішень про виселення.

Державний виконавець наступного робочого дня після закінчення строку, визначеного ч. 6 ст. 26 цього Закону України «Про виконавче провадження», перевіряє виконання боржником рішення про вселення стягувача. У разі невиконання боржником рішення про вселення стягувача самостійно, державний виконавець виконує його примусово.

У разі якщо боржник перешкоджає виконанню рішення про вселення стягувача, державний виконавець накладає на нього штраф та вживає заходів примусового виконання рішення, передбачених цим Законом.

Примусове вселення стягувача здійснюється у присутності понятих за участю працівників поліції.

Про примусове вселення стягувача державний виконавець складає акт, що підписується особами, які брали участь у виконанні рішення про примусове вселення.

У разі подальшого перешкоджання боржником проживанню (перебуванню) стягувача у приміщенні, в яке його заселено, стягувач має право звернутися до державного виконавця із заявою про відновлення виконавчого провадження. У такому разі державний виконавець має право повторно здійснити примусове вселення стягувача та накласти на боржника штраф у подвійному розмірі відповідно до ст. 75 Закону України «Про виконавче провадження». Виконавче провадження не відновлюється і повторне примусове вселення стягувача не здійснюється, якщо особа, яка перешкоджає його проживанню (перебуванню), не є боржником. Питання про вселення стягувача в такому разі вирішується в судовому порядку.

4. Поновлення на роботі є однією із гарантій конституційного права на працю, згідно ст. 43 Конституції України, відповідно до якої кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується. Також громадянам гарантується захист від незаконного звільнення.

Порядок виконання рішення про поновлення на роботі регламентується ст. 65 Закону України «Про виконавче провадження» та має наступні особливості виконання:

1) Особливості виконавця. Зазначені рішення має право виконувати як державний виконавець, так і приватний виконавець. Окрім

випадків, зазначених в ч. 2 п. 1 ст. 5 Закону України «Про виконавче провадження», відповідно до якої приватний виконавець не здійснює примусове виконання рішень, за якими боржником є держава, державні органи, Національний банк України, органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, державні та комунальні підприємства, установи, організації, юридичні особи, частка держави у статутному капіталі яких перевищує 25%, та/або які фінансуються виключно за кошти державного або місцевого бюджету.

2) Виконавчий збір. За примусове виконання рішення про поновлення на роботі з боржника стягується виконавчий збір/основна винагорода приватного виконавця одночасно з відкриттям виконавчого провадження.

3) Виконавчі дії. Відповідно до ч. 1 ст. 65 Закону України «Про виконавче провадження», рішення про поновлення на роботі незаконно звільненого або переведеного працівника виконується невідкладно в порядку, визначеному ст. 63 Закону України «Про виконавче провадження». Тобто слід зробити висновок, що виконавчі дії при виконанні рішень про поновлення на роботі аналогічні виконавчим діям з обов'язку вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення, з урахуванням особливостей, передбачених безпосередньо для виконання рішень про поновлення на роботі.

4) Негайне виконання (ч. 9 ст. 235 КЗпП України п. 4 ч. 1 ст. 430 ЦПК України). Негайне виконання судового рішення полягає в тому, що воно набуває властивостей обов'язковості й підлягає виконанню не з моменту набрання ним законної сили, а негайно з часу його оголошення в судовому засіданні.

5) Закінчення виконавчого провадження. Згідно ч. 2 ст. 65 Закону України «Про виконавче провадження», рішення вважається виконаним боржником з дня видання, відповідно до законодавства про працю наказу або розпорядження про поновлення стягувача на роботі та внесення відповідного запису до трудової книжки стягувача, після чого виконавець вносить постанову про закінчення виконавчого провадження.

6) Відповідальність за несвочасне виконання. Згідно до XIV Інструкції, відповідальність у виконавчому провадженні (ч. 3) у разі невиконання без поважних причин у встановлений виконавцем строк рішення, що зобов'язує боржника виконати певні дії, та рішення про поновлення на роботі, виконавець вносить постанову про накладення штрафу на боржника та встановлює новий строк виконання.

5. Виконання рішення про відібрання дитини регулюється ст. 64 Закону України «Про виконавче провадження» та Порядком примусового виконання рішень про відібрання дитини, затвердженого Міністерством юстиції. Як зазначається в Порядку, відповідно до ст. 161 Сімейного кодексу України, якщо мати та батько, які проживають окремо, не дійшли згоди щодо того, з ким із них буде проживати малолітня дитина, спір між ними може вирішуватися органом опіки та піклування або судом.

Якщо орган опіки та піклування або суд визнав, що жоден із батьків не може створити дитині належних умов для виховання та розвитку, на вимогу баби, діда або інших родичів, залучених до участі у справі, дитина може бути передана комусь із них.

Особливості виконання:

1) Особливості виконавця. Рішення про відібрання та передачу дитини, встановлення побачення з нею або усунення перешкод у побаченні з дитиною, має право виконувати тільки державний виконавець.

2) Особливості залучення органів опіки та піклування до виконання рішень. Згідно ч. 1 ст. 64 Закону України «Про виконавче провадження», під час виконання рішення про відібрання дитини державний виконавець проводить виконавчі дії за обов'язковою участю особи, якій дитина передається на виховання, із залученням представників органів опіки і піклування. Безпосереднє ведення справ і координація діяльності стосовно захисту прав дітей, зокрема дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, покладаються на служби у справах дітей.

3) Виконавчі дії у разі, якщо боржник перешкоджає виконанню рішення про відібрання дитини. Згідно ч. 3 ст. 64 Закону України «Про виконавче провадження», у разі якщо боржник перешкоджає виконанню рішення про відібрання дитини, до нього застосовуються заходи, передбачені законодавством.

4) Закінчення виконавчого провадження. За результатами проведених виконавчих дій про відібрання дитини державним виконавцем складається акт про факт передачі дитини, яким підтверджується фактичне виконання рішення суду.

ПЛАНІ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

Методичні рекомендації щодо підготовки до семінарських та практичних занять

Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Виконавче провадження» переслідують цілі надати методичну допомогу здобувачам для належної підготовки до них.

Робота здобувача на семінарському занятті обов'язково включає опрацювання рекомендованої літератури, нормативно-правових актів та матеріалів судової практики, інших матеріалів до теми, яка вивчається. Обов'язковою умовою підготовки є виконання всіх поставлених завдань.

Після вивчення теоретичної частини (надання відповідей на поставлені теоретичні питання) здобувач обов'язково повинен перейти до вирішення практичних завдань та/або задач. Задачі ґрунтуються на практиці та їх вирішення вимагає від здобувача вміння застосовувати свої теоретичні знання до вирішення практичних життєвих ситуацій, змодельованих в умовах задач, що сприяє максимальному наближенню здобувача до реалій практичної юриспруденції.

Вирішуючи задачу здобувач повинен відповісти на всі поставлені в ній запитання. Відповіді на запитання, задачі повинні бути повними, розгорнутими та бути обґрунтованими посиланнями на норми чинного законодавства та, за необхідності, матеріали судової практики. Під час виконання практичних завдань зі складання проектів процесуальних документів здобувач повинен ознайомитися з вимогами законодавства до форми та змісту таких документів. Під час складання процесуальних документів, здобувачам, дозволяється використовувати шаблони, які опубліковані у різних посібниках, збірках, на різних інформаційних ресурсах у мережі Інтернет.

Однак проекти процесуальних документів повинні бути складені здобувачами власноручно. Вирішення здобувачами задач та складання проектів процесуальних документів, сприятиме кращому сприйняттю та запам'ятовуванню навчального матеріалу, дозволить виявити рівень підготовки здобувачів з навчальної дисципліни та вміння застосовувати отримані теоретичні знання на практиці.

Тема 1. Поняття, сутність та значення виконавчого провадження

Рекомендована кількість годин – 2

План

1. Історія виникнення й розвитку інституту виконавчого провадження.
2. Місце виконавчого провадження в системі права України.
3. Принципи (засади) організації і діяльності органів примусового виконання.
4. Правова основа діяльності органів примусового виконання.
5. Система органів примусового виконання.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача № 1.

Приморським районним судом м. Одеси було розглянуто кримінальну справу за кримінальним обвинуваченням громадянина Зубова В. К. та ухвалено вирок, яким визнано громадянина Зубова В. К. винним у вчиненні злочину за ч. 2 ст. 187 Кримінального кодексу України та призначено йому покарання у вигляді 8 років 6 місяців позбавлення волі з конфіскацією майна. Вирок набрав законної сили.

Чи виникнуть у процесі виконання зазначеного вироку суду відносини, врегульовані нормами Закон України «Про виконавче провадження»?

Задача № 2.

В процесі виконавчого провадження, відкритого на підставі виконавчого листа, виданого на підставі рішення суду про стягнення аліментів, стягувач і боржник виявили бажання укласти мирову угоду та заявили про це виконавцю. Відповідно до умов мирової угоди, боржник передає стягувачу частину майна за рахунок аліментів. Державний виконавець відмовив у припиненні виконавчого провадження, пославшись на те, що така угода суперечить інтересам дитини.

Чи порушені в цьому випадку принципи виконавчого провадження? Відповідь обґрунтуйте.

Контрольні запитання для перевірки досягнення результатів навчання

1. Що таке виконавче провадження і яке місце воно займає в системі права України?
2. Якими принципами врегульовані відносини у сфері примусового виконання виконавчих документів?
3. Якими нормативно-правовими актами регулюється право відносини у сфері примусового виконання?
4. Система органів державної виконавчої служби?
5. Які вимоги пред'являються до кандидатів на посаду державного виконавця, приватного виконавця?

Рекомендована джерельна база:

1) Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. URL: 1996. № 30. Ст. 141. Кодекс законів про працю: Закон України від 10.11. 1971 року. // Відомості Верховної Ради УРСР. 1971. № 50. Ст. 375.

2) Житловий кодекс України: Закон України від 16.03. 1983 року // Відомості Верховної Ради України. 1983. № 28. Ст. 573.

3) Кримінальний кодекс України: Закон України від 5.04.2001 року № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25–26. Ст. 131.

4) Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01. 2002 року № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21–22. – Ст. 135.

5) Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01. 2003 р. № 435-IV Відомості Верховної Ради України. URL: 2003. № 40–44. Ст. 356.

6) Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 р. № 1618-IV Відомості Верховної Ради України. URL: 2004.– № 40–41, 42. – Ст. 492.

7) Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. № 1404–19. Відомості Верховної Ради України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1404–19>.

8) Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1403–19. Відомості Верховної Ради України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1403–19>.

9) Інструкція з організації примусового виконання рішень: затверджена наказом Міністерства юстиції України від 02.04.2012 р. № 521/5 (із змінами від 29.09.2016 р.). Офіційний вісник України. 2012. № 27. Ст.1018.

10) Інструкція про виконання в Україні Конвенції про стягнення аліментів за кордоном: затверджена Наказом Міністерства юстиції України від 29.12.2006 р. № 121/5. Офіційний вісник України. 2007. № 1 (19.01.2007). Ст. 57.

11) Інструкція про порядок взаємодії органів внутрішніх справ України та органів державної виконавчої служби при примусовому виконанні рішень судів та інших органів (посадових осіб): затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України від 25.06.2002 р. № 607/56/5. Офіційний вісник України. 2002. № 27 (19.07.2002). Ст. 1298.

12) Положення про автоматизовану систему виконавчого провадження: затверджене Наказом Міністерства юстиції України від 05.08.2016 р. № 2432/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1126-16>.

13) Положення про Єдиний державний реєстр виконавчих проваджень: затверджене Наказом Міністерства юстиції України від 20.05.2003 р. № 43/5. Офіційний вісник України. 2003. № 21 (06.06.2003). Ст. 981.

14) Положення про районний, районний у місті, міський (міста обласного значення), міськрайонний, міжрайонний відділ державної виконавчої служби: затверджене Наказом Міністерства юстиції України від 10.04.2012 р. № 549/5. Офіційний вісник України. 2012. № 31 (28.04.2012). Ст. 1148.

15) Волкова Н. В. Виконання судових рішень про стягнення аліментів на утримання дитини у період воєнного стану. «Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права): матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.). Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. С.767–769.

16) Волкова Н. В. Порядок обчислення розміру заборгованості із сплати аліментів на утримання дитини. Всеукраїнській науковій

конференції «Приватне право в умовах війни (м. Одеса, 15 листопада 2022 р.) / за заг. ред.: д.ю.н., проф. Є. Харитонова, д.ю.н., проф. І. Давидової; НУ «ОЮА». Одеса: Фенікс, 2022. С. 317–320.

17) Виконавче провадження: підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса: Фенікс, 2020. 460 с.

18) Виконавче провадження: навч. посіб. (у схемах і таблицях) (електронне видання) / Ю. М. Юркевич, О. Б. Верба-Сидор, Н. М. Грабар та ін.; за ред. канд. юрид. наук, доц. О. Б. Верба-Сидор. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 600 с.

19) Голубева Н. Ю. Принцип гласності та відкритості виконавчого провадження. Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика: збірник наукових статей; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднишев, 2019. С. 122–123.

Тема 2. Суб'єкти виконавчого провадження

Рекомендована кількість годин – 4

План

1. Суб'єкти виконавчого провадження та їх класифікація.
2. Державний та приватний виконавець як обов'язкові суб'єкти виконавчого провадження.
3. Учасники виконавчого провадження.
4. Участь у виконавчому провадженні осіб, які сприяють виконанню.
5. Відводи у виконавчому провадженні.
6. Контроль за діяльністю виконавця.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача № 1.

Рішенням районного суду позовні вимоги гр. М. до гр. В. щодо визнання права власності та розподілу будинку задоволені частково. За гр. М. визнано право на 2/3 будинку та зобов'язано гр. В. передати у користування позивача кімнати № 2 та № 3. Рішення набрало законної сили, проте гр. В. кімнату № 2 не звільнив. У зв'язку з цим позивач звернувся до ВДВС з заявою, на підставі якої державним

виконавцем було відкрите виконавче провадження. Сторони виконавчого провадження вирішили укласти мирову угоду, згідно якої гр. М. відмовляється від кімнати № 2 на користь гр. В., а гр. М. бере на себе зобов'язання виплатити гр. В. її вартість у розмірі 15 000 грн.

Визначте сторони виконавчого провадження. Чи можуть гр. М. і гр. В. укласти мирову угоду у цьому випадку? Які права мають сторони у виконавчому провадженні?

Задача № 2.

При виконанні рішення господарського суду юрист підприємства клопотав про допуск його в процес виконання в якості представника боржника. Державний виконавець відмовив у задоволенні клопотання, вказавши, що в довіреності немає спеціального застереження щодо можливості представлення інтересів підприємства у виконавчому провадженні. Юрист підприємства вважає відмову в його допуску до виконавчого провадження неправомірною, так як він є єдиним юристом підприємства-боржника.

Чи правомірні дії державного виконавця? Як оформляються повноваження представників у виконавчому провадженні?

Задача № 3.

При описі майна боржника державний виконавець запросив сусідів: чоловіка і дружину як понятих. Після здійснення арешту майна боржника поняті відмовилися підписувати постанову про арешт майна, пославшись на те, що не бачили дій державного виконавця, що він вчиняв у сусідній кімнаті.

Які помилки допущені при проведенні таких процесуальних дій? До яких наслідків вони призводять? Хто може бути понятим у виконавчому провадженні? Назвіть права та обов'язки понятих.

Задача № 4.

Гр. Матвієнко заявила відвід державному виконавцю на тій підставі, що він вчився в одному класі зі стягувачем, і на її думку, може свідчити про його необ'єктивність при виконанні рішення суду щодо неї.

Ким і в якому порядку буде вирішуватись заявлений відвід?

Задача № 5.

Державний виконавець Першого Малиновського відділу ДВС м. Одеси ГТУЮ в Одеській області звернувся до Малиновського

районного суду м. Одеси з поданням про встановлення тимчасового обмеження у праві виїзду за межі України громадянину С. Судом було відмовлено в задоволенні вищевказаного подання на підставі того, що воно було оформлено без дотримання вимог, а саме – не було погоджено з начальником Першого Малиновського відділу ДВС м. Одеси ГТУЮ в Одеській області.

Чи правильно вчинив суд? Чи передбачено чинним законодавством обов'язок державного виконавця погоджувати таке подання з начальником відповідного відділу ДВС?

Задача № 6.

Приватний виконавець Ткач А. К. має на виконанні чотири виконавчих провадження, проте вирішив припинити свою діяльність та подав до Міністерства юстиції України заяву про припинення діяльності приватного виконавця за власним бажанням.

Чи допускається припинення діяльності приватного виконавця на підставі подання ним заяви про припинення діяльності, якщо такий приватний виконавець має на виконанні виконавчі провадження? За яких умов видається наказ про припинення діяльності приватного виконавця Міністерством юстиції України?

Контрольні запитання для перевірки досягнення результатів навчання

1. Хто є особами, які беруть участь у виконавчому провадженні?
2. Хто є державним виконавцем? Які вимоги пред'являються до особи, яка виявила бажання на зайняття посади державного виконавця? Які права та обов'язки у державного виконавця? Яким майном має бути забезпечений державний виконавець?
3. Хто може бути приватним виконавцем? Які вимоги пред'являються до особи, яка має намір займатись приватною виконавчою діяльністю? Які права та обов'язки у приватного виконавця?
4. Хто є іншими учасниками виконавчого провадження?
5. Які права та обов'язки у сторін та інших учасників виконавчого провадження?
6. Що таке правонаступництво у виконавчому провадженні?

7. Яке місце прокурора у виконавчому провадженні та які форми участі прокурора у виконавчому провадженні?
8. Хто має право представляти сторони у виконавчому провадженні? Які підстави виникнення представництва у виконавчому провадженні? Назвіть види представництва у виконавчому провадженні. Які поняття та повноваження представника у виконавчому провадженні? Які особи не можуть бути представниками у виконавчому провадженні?
9. Охарактеризувати участь експертів, спеціалістів та суб'єктів оціночної діяльності – суб'єктів господарювання у виконавчому провадженні.
10. Які особливості залучення до проведення виконавчих дій співробітників органів внутрішніх справ?
11. Які підстави для здійснення відводів учасників виконавчого провадження?

Рекомендована джерельна база:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. URL: 1996. № 30. Ст. 141. Кодекс законів про працю: Закон України від 10.11. 1971 року. // Відомості Верховної Ради УРСР. 1971. № 50. Ст. 375.
2. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01. 2002 року № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21–22. – Ст. 135.
3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01. 2003 р. № 435-IV Відомості Верховної Ради України. URL: 2003. № 40–44. Ст. 356.
4. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. № 1404–19. Відомості Верховної Ради України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>.
5. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1403–19. Відомості Верховної Ради України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>.
6. Інструкція з організації примусового виконання рішень: затверджена наказом Міністерства юстиції України від 02.04.2012 р. № 521/5 (із змінами від 29.09.2016 р.). Офіційний вісник України. 2012. № 27. Ст.1018.

7. Інструкція про порядок взаємодії органів внутрішніх справ України та органів державної виконавчої служби при примусовому виконанні рішень судів та інших органів (посадових осіб): затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України від 25.06.2002 р. № 607/56/5. Офіційний вісник України. 2002. № 27 (19.07.2002). Ст. 1298.

8. Білоусов Ю. Суд як суб'єкт відносин із виконання судових рішень у контексті оновлення цивільного процесуального законодавства. Юридичний журнал «Право України». 2017. № 8. С. 100–108.

9. Виконавче провадження: підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса: Фенікс, 2020. 460 с.

10. Виконавче провадження: навч. посіб. (у схемах і таблицях) (електронне видання) / Ю. М. Юркевич, О. Б. Верба-Сидор, Н. М. Грабар та ін.; за ред. канд. юрид. наук, доц. О. Б. ВербиСидор. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 600 с.

11. Верба О. Б. Поняття правосуб'єктності суду у виконавчому провадженні. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2007. Вип. 44. С. 183–191.

12. Верба-Сидор О. Б. Приватний виконавець як суб'єкт незалежної професійної діяльності. Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні (Львів, 15 грудня 2017 р.): збірник тез регіональної науково-практичної конференції / упорядник В. К. Гришук. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2017. 380 с. С. 210–213.

13. Вінциславська М. В. Суб'єкти виконавчого процесу та їх класифікації: проблемні питання. Вісник Вищої ради юстиції. 2012. № 3 (11). С. 7–17. URL: http://www.vru.gov.ua/content/article/visnik11_01.pdf.

14. Вінциславська М. В. Суб'єкти виконавчого процесу: автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. К., 2014. 19 с.

15. Ігонін Р. В. Організаційно-правові засади діяльності суб'єктів виконавчого провадження: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07; Національна академія держ. податкової служби України. Ірпінь, 2007. 211 с.

16. Притуляк В. М. Примусове виконання рішень у воєнний час. Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпе-

ка в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права): у 2 т.: матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 792–795.

Тема 3. Виконавчі документи. Стадії виконавчого провадження

Рекомендована кількість годин – 2

План

1. Поняття, види, зміст виконавчих документів. Вимоги до виконавчого документу.
2. Поняття, система, стадій та строки виконавчого провадження
3. Порядок та підстави відкриття виконавчого провадження.
4. Місце і час здійснення виконавчих дій.
5. Завершення виконавчого провадження.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача № 1.

До державного виконавця звернулася гр. К з заявою про виконання судового рішення в примусовому порядку, відповідно до якого на її користь було присуджено стягнути 15 тис. грн. з гр. А. Рішення ухвалено, чотири роки тому, але до теперішнього часу не виконано. Стягувачка нікуди не зверталася за примусовим виконанням рішення, покладаючись на сумлінність боржниці і державних службовців, у чий обов'язок, на її думку, входить примусове виконання судових актів.

Як повинен вчинити державний виконавець? Чи вправі державний виконавець відмовити стягувачу в прийнятті виконавчого документу до виконання у зв'язку із пропуском строку пред'явлення виконавчого документа до виконання?

Задача № 2.

На підставі судового рішення про стягнення боргу за заявою стягувача 02.10.2015 року було видано виконавчий лист, в якому судом

було вказано, що він може бути звернений до примусового виконання протягом трьох років після набрання рішенням законної сили. Після закінчення двох років з моменту набрання рішенням законної сили стягувач звернувся до державної виконавчої служби з заявою про примусове виконання даного виконавчого листа. Втім, державний виконавець виніс постанову про відмову в прийнятті до провадження вказаного виконавчого документа, оскільки строк пред'явлення його для примусового виконання закінчився (на момент видачі виконавчого листа діяла редакція Закону України «Про виконавче провадження», за якою строк пред'явлення виконавчого листа до примусового виконання складав один рік). Така постанова державного виконавця була оскаржена стягувачем до суду, який видав виконавчий документ.

Яке рішення повинен ухвалити суд?

Задача № 3.

Рішенням суду з гр. Попова на користь гр. Зоріна стягнуто 5 тис. грн. Виконавчий лист гр. Зорін втратив і звернувся до державного виконавця з копією рішення суду, попросивши відкрити виконавче провадження на підставі копії рішення суду. Державний виконавець відмовив у відкритті виконавчого провадження.

Проаналізуйте дії державного виконавця та гр. Зоріна. Як гр. Зорін може захистити свої права?

**Контрольні запитання для перевірки досягнення
результатів навчання**

1. Що таке «виконавчий документ»?
2. Які виконавчі документи ви знаєте?
3. Яким законом визначено перелік виконавчих документів?
4. Які вимоги до виконавчого документа встановлено законом?
5. Якими є правові наслідки невідповідності виконавчого документа вимогам закону?
6. Яким є порядок виправлення помилок у виконавчому документі?
7. Якими є підстави та процесуальний порядок визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню?
8. Що таке «строк виконавчої давності»?
9. З якого моменту відраховується строк пред'явлення виконавчого документа до виконання?

10. Яким є строк пред'явлення до виконання судового наказу про стягнення аліментів?
11. Яким є порядок поновлення строку пред'явлення виконавчих документів до примусового виконання?
12. Чи є можливим поновлення строку на пред'явлення до виконання виконавчого напису нотаріуса? Якщо можливе, то в якому порядку?

Рекомендована джерельна база

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. URL: 1996. № 30. Ст. 141. Кодекс законів про працю: Закон України від 10.11. 1971 року. // Відомості Верховної Ради УРСР. 1971. № 50. Ст. 375.

2. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01. 2002 року № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21–22. – Ст. 135.

3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01. 2003 р. № 435-IV Відомості Верховної Ради України. URL: 2003. № 40–44. Ст. 356.

4. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. № 1404–19. Відомості Верховної Ради України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>.

5. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1403–19. Відомості Верховної Ради України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>.

6. Інструкція з організації примусового виконання рішень: затверджена наказом Міністерства юстиції України від 02.04.2012 р. № 521/5 (із змінами від 29.09.2016 р.). Офіційний вісник України. 2012. № 27. Ст.1018.

7. Інструкція про порядок взаємодії органів внутрішніх справ України та органів державної виконавчої служби при примусовому виконанні рішень судів та інших органів (посадових осіб): затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України від 25.06.2002 р. № 607/56/5. Офіційний вісник України. 2002. № 27 (19.07.2002). Ст. 1298.

8. Андронов І. В. Темпоральний аспект примусового виконання рішень // Виконавчий процес: теорія і практика. Концепції вчених

з удосконалення законодавства про виконавче провадження: Монографія / за заг. ред. С. Я Фурси. Київ: Алерта, 2023. С. 218–247.

9. Виконавче провадження: підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса: Фенікс, 2020. 460 с.

10. Виконавче провадження: навч. посіб. (у схемах і таблицях) (електронне видання) / Ю. М. Юркевич, О. Б. Верба-Сидор, Н. М. Грабар та ін.; за ред. канд. юрид. наук, доц. О. Б. ВербиСидор. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 600 с.

11. Ляшенко Р. О. Судове рішення та виконавчий лист як виконавчі документи: їх співвідношення та проблеми виконання. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2012. № 4. С. 83–86. 579

12. Ляшенко Р. О. Судове рішення у цивільній справі як підстава для відкриття виконавчого провадження: питання теорії і практики. Вісник Вищої ради юстиції. 2012. № 3 (11). С. 18–29. URL: http://www.vru.gov.ua/content/article/visnik11_02.pdf

Тема 4. Загальний порядок звернення стягнення на майно боржника

Рекомендована кількість годин – 2

План

1. Арешт майна боржника
2. Загальні засади звернення стягнення на майно боржника
3. Звернення стягнення на кошти боржника
4. Звернення стягнення на заставне майно та на майно, що перебуває у інших осіб.
5. Зберігання арештованого майна боржника та оцінка майна
6. Особливості реалізації окремих видів майна боржника (цінні папери, дорогоцінні метали та каміння, об'єкти незавершеного будівництва тощо) та виконання рішень про конфіскацію майна

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача № 1.

Між ПАТ «Форум» і гр. О. було укладено кредитний договір, за яким останньому надано кредит у сумі 18 390 доларів США строком на

три роки для придбання транспортного засобу. На забезпечення цього договору між ними в той же день укладено договір застави, за яким гр. О., як власник, передав банку в заставу автомобіль «Шевроле».

Згодом за рішенням господарського суду з підприємця гр. О. на користь ВАТ «Буран» стягнуто борг, у сумі 11 000 доларів США. На цій підставі останньому був виданий наказ. У зв'язку з невиконанням боржником рішення суду приватний виконавець наклав арешт на заставлене майно – автомобіль «Шевроле» та оголосив заборону на його відчуження. Про такі виконавчі дії заставодержатель, ПАТ «Форум», повідомлений виконавцем не був.

Чи правомірні дії приватного виконавця? Чи може бути звернено стягнення на заставлене майно для задоволення вимог стягувача за виконавчим провадженням? Яким чином заставодержатель може звільнити заставлене майно з-під арешту? Які умови для звернення стягнення на заставне майно для задоволення вимог стягувача, що не є заставодержателем?

Задача № 2.

Виконавець описав і наклав арешт на належний боржнику автомобіль. Зберігачем цього майна призначив іншу особу та встановив зберігачу обмеження права користування транспортним засобом.

Які дії повинен вчинити виконавець, якщо зберігач порушив заборону державного виконавця щодо користування, внаслідок чого автомобіль було пошкоджено?

Задача № 3.

Виконавцем у межах виконавчого провадження було накладено арешт на безготівкові кошти, отримані боржником як допомога по тимчасовій непрацездатності у зв'язку з доглядом за хворою дитиною. Боржник, не погодившись з даним рішенням виконавця, звернувся до суду із скаргою, вимагаючи скасування арешту. За результатами розгляду скарги вона була задоволена.

Чи правильно вчинив суд? Відповідь обґрунтуйте.

Завдання:

Складіть проект постанови про опис і арешт майна боржника та передачу його на зберігання зберігачу.

Контрольні запитання для перевірки досягнення результатів навчання

1. Порядок звернення стягнення на грошові кошти боржника?
2. Особливості звернення стягнення на кошти боржника в іноземній валюті?
3. Особливості звернення стягнення на заставне майно?
4. Авансування витрат, пов'язаних із виконанням рішення, порядок здійснення? Категорія справ, при виконання яких стягувачі звільняються від сплати авансового внеску.
5. Шляхи накладення арешту на майно боржника?
6. Порядок визначення вартості майна, оцінка майна боржника?
7. Загальні умови та порядок звільнення майна боржника з під арешту?
8. Загальний порядок та особливості виконання рішень про конфіскацію майна?

Рекомендована джерельна база

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. URL: 1996. № 30. Ст. 141. Кодекс законів про працю: Закон України від 10.11. 1971 року. // Відомості Верховної Ради УРСР. 1971. № 50. Ст. 375.
2. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01. 2002 року № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21–22. – Ст. 135.
3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01. 2003 р. № 435-IV Відомості Верховної Ради України. URL: 2003. № 40–44. Ст. 356.
4. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. № 1404–19. Відомості Верховної Ради України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>.
5. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1403–19. Відомості Верховної Ради України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>.
6. Інструкція з організації примусового виконання рішень: затверджена наказом Міністерства юстиції України від 02.04.2012 р. № 521/5 (із змінами від 29.09.2016 р.). Офіційний вісник України. 2012. № 27. Ст.1018.
7. Порядок реалізації арештованого майна: наказ Міністерства юстиції України від 29.09.2016 № 2831/5. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2831-5>.

gov.ua/laws/show/z1301-16/paran8#n8&test=6ckMfEWMJ.WfXcZ.
Zip2D8HvHI4m2s80msh8Ie6.

8. Виконавче провадження: підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої.
Одеса: Фенікс, 2020. 460 с.

9. Виконавче провадження: навч. посіб. (у схемах і таблицях)
(електронне видання) / Ю. М. Юркевич, О. Б. Верба-Сидор, Н. М. Гра-
бар та ін.; за ред. канд. юрид. наук, доц. О. Б. ВербиСидор. Львів:
Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 600 с.

10. Малярчук Л. С. Накладення арешту на кошти боржника на
банківських рахунках та їх примусове списання: де-юре і де-факто // Ак-
туальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика;
IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019
р.): збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець
Позднишев, 2019. 204 с. С. 141–144.

11. Верба-Сидор О. Б., Драла І. М. Арешт майна боржника як
засіб забезпечення реального виконання рішення суду: проблемні
питання. Порівняльно-аналітичне право: електронне наукове фахове
видання. 2014. № 7–8. С. 68–70. URL: http://pap.in.ua/8_2014/19.pdf.

12. Кузь О. Р. Проблемні питання звернення стягнення на майно
боржника, яким він володіє спільно з іншими особами. Актуальні
проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжна-
родна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.): збірник
наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднишев,
2019. С. 61–64.

Тема 5. Особливості звернення стягнення на майно боржника – юридичної особи

Рекомендована кількість годин – 2

План

1. Звернення стягнення на кошти боржника – юридичної особи.
2. Звернення стягнення на інше майно боржника – юридичної особи.
3. Черговість накладення арешту та реалізації майна боржника – юридичної особи.
4. Порядок звернення стягнення на майно у разі злиття, приєднання, поділу, виділу, перетворення та ліквідації боржника – юридичної особи.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача № 1.

Державний виконавець наклав арешт на кошти ПАТ «Х», що знаходяться на окремому рахунку в ПАТ «УкрПромбанк», що боржник отримав від замовника зарубіжної компанії у якості авансового платежу за контрактом на будівництво танкера.

Представник ПАТ «Х» пред'явив скаргу на ім'я начальника ДВС та просив зняти арешт з цільового рахунку, у зв'язку з тим, що гроші з цього рахунку можуть бути списані тільки на витрати, пов'язані з виконанням контракту на будівництво судна.

Чи має право державний виконавець накладати арешт на грошові кошти вказаного підприємства? Чи законні вимоги ПАТ «Х» про зняття арешту? Як у цій ситуації повинен вчинити начальник ДВС?

Задача № 2.

У зв'язку з ліквідацією ПАТ «Ф» державний виконавець направив усі виконавчі листи, що знаходилися у нього на виконанні до ліквідаційної комісії. Стягувачі звернулися зі скаргою до начальника відповідного відділу ДВС на вказані дії державного виконавця, посилаючись на те, що державний виконавець повинен був виконати вимоги, що містяться у виконавчих документах.

Чи правомірна скарга стягувачів на бездіяльність державного виконавця? Як виконуються виконавчі документи у разі ліквідації боржника – юридичної особи? Чи зобов'язаний державний виконавець повідомити стягувачів про направлення виконавчих документів до ліквідаційної комісії?

Задача № 3.

Юридичну особу – боржника, в порядку чинного законодавства відповідним господарським судом визнано банкрутом.

Яке рішення має прийняти приватний виконавець у разі пред'явлення йому на виконання виконавчого документа, за яким боржником є юридична особа, яка визнана банкрутом?

Контрольні запитання для перевірки досягнення результатів навчання

1. Порядок звернення стягнення на грошові кошти боржника – юридичної особи?
2. Особливості звернення стягнення на кошти боржника-юридичної особи в іноземній валюті?
3. Черговість накладення арешту та особливості реалізації майна боржника – юридичної особи.
4. Шляхи накладення арешту на майно боржника-юридичної особи?
5. Загальні умови та порядок звільнення майна боржника-юридичної особи з під арешту?

Рекомендована джерельна база

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. URL: 1996. № 30. Ст. 141. Кодекс законів про працю: Закон України від 10.11. 1971 року. // Відомості Верховної Ради УРСР. 1971. № 50. Ст. 375.

2. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01. 2002 року № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21–22. – Ст. 135.

3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01. 2003 р. № 435-IV Відомості Верховної Ради України. URL: 2003. № 40–44. Ст. 356.

4. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. № 1404–19. Відомості Верховної Ради України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>.

5. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1403–19. Відомості Верховної Ради України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>.

6. Інструкція з організації примусового виконання рішень: затверджена наказом Міністерства юстиції України від 02.04.2012 р. № 521/5 (із змінами від 29.09.2016 р.). Офіційний вісник України. 2012. № 27. Ст.1018.

7. Порядок реалізації арештованого майна: наказ Міністерства юстиції України від 29.09.2016 № 2831/5. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1301-16/paran8#n8&test=6ckMfEWMJ.WfXcZ.Zip2D8HvHI4m2s80msh8Ie6>.

8. Виконавче провадження: підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса: Фенікс, 2020. 460с.

9. Виконавче провадження: навч. посіб. (у схемах і таблицях) (електронне видання) / Ю. М. Юркевич, О. Б. Верба-Сидор, Н. М. Грабар та ін.; за ред. канд. юрид. наук, доц. О. Б. ВербиСидор. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 600 с.

10. Малярчук Л. С. Накладення арешту на кошти боржника на банківських рахунках та їх примусове списання: де-юре і де-факто // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.): збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднишев, 2019. 204 с. С. 141–144.

11. Верба-Сидор О. Б., Драла І. М. Арешт майна боржника як засіб забезпечення реального виконання рішення суду: проблемні питання. Порівняльно-аналітичне право: електронне наукове фахове видання. 2014. № 7–8. С. 68–70. URL: http://pap.in.ua/8_2014/19.pdf.

12. Білоусов Ю. В. Мораторій на звернення стягнення на майно у контексті забезпечення майнових інтересів держави та суб'єктів приватного права. Університетські наукові записки. 2019. № 3 (71). С. 120–135. URL: <https://doi.org/10.37491/UNZ.71.11>.

13. Кузь О. Р. Проблемні питання звернення стягнення на майно боржника, яким він володіє спільно з іншими особами. Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.): збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднишев, 2019. С. 61–64.

Тема 6. Звернення стягнення на доходи боржника – фізичної особи

Рекомендована кількість годин – 2

План

1. Розмір відрахувань із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника.
2. Звернення стягнення на допомогу по державному соціальному страхуванню та соціальну допомогу інвалідам з дитинства.
3. Кошти, на які не може бути звернено стягнення.
4. Особливості виконання рішень про стягнення аліментів.

**Завдання або кейси для поточного контролю
знань і вмінь здобувачів вищої освіти**

1. За якої умови виконавець має право звернути стягнення на доходи боржника – фізичної особи, без застосування заходів примусового звернення стягнення на майно боржника – фізичної особи, незалежно від суми стягнення?

А. За письмовою заявою будь-якого учасника виконавчого провадження.

Б. За письмовою заявою боржника.

В. За письмовою заявою стягувача.

Г. За власною ініціативною

2. У який строк особа, що здійснює відрахування із доходів боржника – фізичної особи, повинна перерахувати кошти на відповідний рахунок, якщо такий строк не встановлений виконавцем?

А. До десятого числа місяця, за який здійснюється стягнення.

Б. Не пізніше останнього дня місяця, за який здійснюється стягнення.

В. До десятого числа місяця, наступного за місяцем, за який здійснюється стягнення.

Г. Не пізніше останнього дня місяця, за який здійснюється стягнення.

3. З якої суми вираховується розмір відрахувань з доходів боржника – фізичної особи?

А. Із суми, що залишається після утримання податків.

Б. Із суми, що залишається після утримання зборів.

В. Із суми, що залишається після утримання єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Г. Із суми, що залишається після утримання усіх вищевказаних відрахувань.

4. На які з нижченаведених виплат не може бути звернене стягнення?

А. На допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами.

Б. На допомогу у зв'язку з необхідності догляду за хворою дитиною.

- В. На допомогу у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві.
- Г. На виплати у зв'язку з карантинном, накладеним органами санітарноепідеміологічної служби.

5. Що із нижчепереліченого НЕ є обов'язковим реквізитом постанови про звернення стягнення на доходи боржника – фізичної особи?

- А. Розмір відрахувань.
- Б. Прізвище, ім'я та по батькові головного бухгалтера особи, що здійснює відрахування з доходів боржника – фізичної особи.
- В. Номер виконавчого провадження.
- Г. Порядок стягнення суми боргу.

Задача № 1.

У рамках відкритого виконавчого провадження про стягнення аліментів державним виконавцем було винесено постанову, відповідно до якої із заробітної плати боржника мало бути стягнуто 50%. Через деякий час стягувач звернулась до державного виконавця з клопотанням про звернення стягнення на майно боржника, оскільки вже два місяці не було жодної сплати аліментів з боку останнього. Розглянувши клопотання, державний виконавець постановив звернути стягнення на майно боржника. У свою чергу боржник оскаржив вказану постанову, оскільки вже відбувається звернення стягнення на його заробітну плату. Крім того, боржник звертає увагу на порушення державним виконавцем вимог законодавства, оскільки останній не надав боржнику строк для самостійного виконання рішення.

Надайте правову оцінку ситуації.

Завдання:

Складіть проект постанови про звернення стягнення на дохід боржника – фізичної особи.

Контрольні запитання для перевірки досягнення результатів навчання

- 1. У яких випадках звертається стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника?

2. Які дії мають вчинити підприємства, установи, організації, фізичні особи, фізичні особи – підприємці у разі припинення відрахування коштів з доходів боржника – фізичної особи?
3. Якими є основні обов'язкові реквізити постанови про звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника – фізичної особи?
4. Які дані обов'язково має містити звіт про здійснені відрахування та виплати?
5. Як здійснюються відрахування із заробітної плати боржника – фізичної особи, котрий працює на роботах з періодичним нарахуванням заробітної плати?
6. Чи здійснюється контроль державним виконавцем за правильним і своєчасним відрахуванням із заробітної плати та інших доходів боржника і, якщо так, то як саме?
7. Яким є граничний розмір відрахувань із доходів працівника за одним виконавчим документом?
8. Які підстави для притягнення боржників до адміністративної та кримінальної відповідальності?
9. Які умови застосування до боржників додаткових штрафних санкцій за невиконання рішень про стягнення аліментів.
10. Особливості тимчасового обмеження прав громадян у разі наявності заборгованості зі сплати аліментів.

Рекомендована джерельна база

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. URL: 1996. № 30. Ст. 141. Кодекс законів про працю: Закон України від 10.11. 1971 року. // Відомості Верховної Ради УРСР. 1971. № 50. Ст. 375.

2. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01. 2002 року № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21–22. – Ст. 135.

3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01. 2003 р. № 435-IV Відомості Верховної Ради України. URL: 2003. № 40–44. Ст. 356.

4. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. № 1404–19. Відомості Верховної Ради України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>.

5. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1403–19. Відомості Верховної Ради України. URL: [http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1403–19](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1403-19).

6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів: Закон від 07.12.2017 р. № 2234-VIII. URL: [http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2234–19](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2234-19).

7. Інструкція з організації примусового виконання рішень: затверджена наказом Міністерства юстиції України від 02.04.2012 р. № 521/5 (із змінами від 29.09.2016 р.). Офіційний вісник України. 2012. № 27. Ст.1018.

8. Порядок реалізації арештованого майна: наказ Міністерства юстиції України від 29.09.2016 № 2831/5. URL: [http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1301–16/paran8#n8&test=6ckMfEWmj.WfXcZ.Zip2D8HvHI4m2s80msh8Ie6](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1301-16/paran8#n8&test=6ckMfEWmj.WfXcZ.Zip2D8HvHI4m2s80msh8Ie6).

9. Виконавче провадження: підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса: Фенікс, 2020. 460 с.

10. Виконавче провадження: навч. посіб. (у схемах і таблицях) (електронне видання) / Ю. М. Юркевич, О. Б. Верба-Сидор, Н. М. Грабар та ін.; за ред. канд. юрид. наук, доц. О. Б. ВербиСидор. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 600 с.

11. Волкова Н. В. Притягнення боржників до кримінальної відповідальності за невиконання рішень про стягнення аліментів на утримання дитини. Наука та суспільне життя України в епоху глобальних викликів людства у цифрову еру (з нагоди 30-річчя проголошення незалежності України та 25-річчя прийняття Конституції України): у 2 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 21 трав. 2021 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Т. 2. С. 542–544.

12. Волкова Н. В. Виконання судових рішень про стягнення аліментів на утримання дитини у період воєнного стану. «Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права): матеріали Міжнар. наук.-практ.

конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.). Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. С.767–769.

13. Волкова Н. В. Порядок обчислення розміру заборгованості із сплати аліментів на утримання дитини. Всеукраїнській науковій конференції «Приватне право в умовах війни (м. Одеса, 15 листопада 2022 р.) / за заг. ред.: д.ю.н., проф. Є. Харитоновна, д.ю.н., проф. І. Давидової; НУ «ОЮА». Одеса: Фенікс, 2022. С. 317–320.

14. Притуляк В. М. Примусове виконання рішень у воєнний час. Приватне право в умовах війни: матеріали Всеукр. наук. конф. (Одеса, 15 листопада 2022 р.) / за заг. ред.: д.ю.н., проф. Є. Харитоновна, д.ю.н., проф. І. Давидової; НУ «ОЮА». Одеса: Фенікс, 2022. С. 328–331.

15. Фурса С. Я., Снідевич О. С. Щодо доцільності прийняття Закону України про внесення змін до Закону України «Про виконавче провадження» щодо звернення стягнення з окремих видів доходів. Нотаріат. Адвокатура. Суд. 2010. № 6 (56).

16. Судовий розгляд і виконання рішень у справах про стягнення аліментів: монографія / Н. В. Волкова, Д. А. Шкорупеев; передм. Н. Ю. Голубева; НУ «Одеська юридична академія». Одеса: Фенікс, 2022. 192 с.

17. Дерій О. О. Адміністративна відповідальність за невиконання рішень про сплату аліментів як новий захід впливу на боржника // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.): збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець: Позднишев, 2019. С. 83–85.

Тема 7. Виконання рішень у немайнових спорах

Рекомендована кількість годин – 2

План

1. Загальні засади виконання рішень про обов'язок вчинити певну дію чи утриматися від її вчинення.
2. Виконання рішення про виселення боржника.
3. Виконання рішення про вселення стягувача.
4. Виконання рішення про поновлення на роботі.
5. Виконання рішення про відібрання дитини.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача № 1.

До приватного виконавця Іванова В. П. звернувся Петров Д. Л. за консультацією про можливість виконання рішення про усунення перешкод в користуванні житловим будинком і зобов'язання вчинити певні дії. Приватний виконавець Іванов В. П. відмовив у відкритті виконавчого провадження.

***Чи правильно вчинив приватний виконавець Іванов В. П.?
Відповідь обґрунтуйте.***

Задача № 2.

Державний виконавець здійснив примусове вселення в спірну квартиру гр. В. Через місяць гр. В. звернувся до виконавця з заявою про перешкоджання йому у проживанні: боржник змінив замок від вхідних дверей і виганяє його на вулицю. Стягувач просив ще раз вселити його в дане приміщення. Державний виконавець відмовив гр. В., посилаючись на те, що рішення суду про вселення було вже виконано, що підтверджується актом про вселення.

У яких випадках виконавчий документ про вселення вважається виконаним?

Чи може бути відновлено виконавче провадження про вселення?

Чи можна проводити виконавчі дії про вселення, якщо особа, яка перешкоджає проживанню стягувана, не є боржником у виконавчому провадженні?

Задача № 3.

До відділу Державної виконавчої служби надійшов виконавчий лист, рішення суду набрало законної сили про примусове вселення громадянина Степаненко І. С. в квартиру № 143 буд. 23 по вул. Шевченка, яка належить на праві сумісної власності Степаненко І. С. та Степаненко В. П.

Які виконавчі дії повинен здійснити державний виконавець?

Задача № 4.

До приватного виконавця Олешко В. М. із заявою про відкриття виконавчого провадження за рішенням суду звернувся Загуляйко К. Л. Резолютивна частина рішення суду мала наступний зміст:

«Заяву Загуляйко К. Л. про ухвалення додаткового рішення по справі за позовом Загуляйко К. Л. до Товариства з обмеженою відповідальністю «АвтоБум» про поновлення на роботі, стягнення середнього заробітку за час вимушеного прогулу – задовольнити». Загуляйко К. Л. звернув увагу приватного виконавця на те, що в рішенні суду не було зазначено про негайне виконання, а відповідно до положень діючого законодавства, рішення про поновлення на роботі підлягають негайному виконанню.

Які пояснення може надати приватний виконавець щодо зазначеного питання?

Чи має право приватний виконавець відкрити виконавче провадження за заявленими вимогами Загуляйко К. Л.? Відповідь обґрунтуйте.

Контрольні запитання для перевірки досягнення результатів навчання

1. Що означає термін «рішення немайнового характеру»?
2. Які види рішень немайнового характеру підлягають виконанню?
3. У чому полягають особливості виконання рішень немайнового характеру?
4. Які з рішень немайнового характеру мають право виконувати приватні виконавці?
5. Який строк надається для виконання рішень про зобов'язання вчинити певні дії?
6. Які рішення підлягають негайному виконанню?
7. Які виконавчі дії вчиняє виконавець у результаті невиконання боржником рішення про зобов'язання вчинити певні дії?

Рекомендована джерельна база

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. URL: 1996. № 30. Ст. 141. Кодекс законів про працю: Закон України від 10.11. 1971 року. // Відомості Верховної Ради УРСР. 1971. № 50. Ст. 375.

2. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01. 2002 року № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21–22. – Ст. 135.

3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01. 2003 р. № 435-IV Відомості Верховної Ради України. URL: 2003. № 40–44. Ст. 356.

4. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. № 1404–19. Відомості Верховної Ради України. URL: [http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1404–19](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1404-19).

5. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1403–19. Відомості Верховної Ради України. URL: [http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1403–19](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1403-19).

6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів: Закон від 07.12.2017 р. № 2234-VIII. URL: [http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2234–19](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2234-19).

7. Інструкція з організації примусового виконання рішень: затверджена наказом Міністерства юстиції України від 02.04.2012 р. № 521/5 (із змінами від 29.09.2016 р.). Офіційний вісник України. 2012. № 27. Ст.1018.

8. Виконавче провадження: підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса: Фенікс, 2020. 460 с.

9. Виконавче провадження: навч. посіб. (у схемах і таблицях) (електронне видання) / Ю. М. Юркевич, О. Б. Верба-Сидор, Н. М. Грабар та ін.; за ред. канд. юрид. наук, доц. О. Б. ВербиСидор. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 600 с.

10. Верба О. Б. Повноваження суду на стадії виконання рішень про виселення // Господарсько-правове, цивільно-правове та фінансово-правове забезпечення розвитку сучасної економіки України: збірник доповідей та тез повідомлень учасників цивільно-правової секції Всеукраїнської науково-практичної конференції (Донецьк, 27 листопада 2009 р.) / ред. кол. С. Г. Кузьменко, Є. В. Петров. Донецьк: ДЮІ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2009. С. 91–93.

11. Бондар І. В. Проблемні аспекти примусового виконання рішення суду про відібрання дитини та передання її на виховання іншим особам (органам) // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика: збірник наукових статей; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднишев, 2019. 204 с. С. 117–119.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Поняття, сутність та значення виконавчого провадження

Рекомендована кількість годин – 8

План

1. Історія виникнення й розвитку інституту виконавчого провадження.
2. Місце виконавчого провадження в системі права України.
3. Принципи (засади) організації і діяльності органів примусового виконання.
4. Правова основа діяльності органів примусового виконання.
5. Система органів примусового виконання.
6. Метод системи примусового виконання судових рішень.

Зміст завдання самостійної роботи

Дайте письмову розгорнуту відповідь на наступні питання:

1. Надайте порівняльну характеристику органів та осіб, які уповноважені здійснювати примусове виконання судових рішень.
2. Розкрийте особливості основних етапів розвитку системи примусового виконання рішень шляхом побудови порівняльної таблиці.
3. Визначте особливості системи примусового виконання рішень як завершального етапу судового провадження.

Задачі, завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Тестові завдання

1. В якому році було запроваджено інститут державного виконавця (прийнято Закон України «Про державну виконавчу службу»)?
 - 1) 1991 р.;
 - 2) 1994 р.;
 - 3) 1998 р.;
 - 4) 1999 р.

2. В якому році було запроваджено інститут приватного виконавця (прийнято Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»)?

- 1) 1991 р.;
- 2) 1994 р.;
- 3) 2016 р.;
- 4) 1999 р.

3. Який принцип (и) не відноситься до системи принципів виконавчого провадження:

- 1) Законності;
- 2) гласності та відкритості виконавчого провадження та його фіксування технічними засобами;
- 3) справедливості, неупередженості та об'єктивності;
- 4) інстанційності та територіальності

4. Який метод притаманний для виконавчого провадження?

- 1) імперативний;
- 2) диспозитивний;
- 3) імперативно-диспозитивний;
- 4) аналізу та синтезу.

5. Який принцип виконавчого провадження є загально правовим та притаманним для інших галузей права?

- а) принцип нотаріальної діяльності;
- б) верховенства права;
- в) розумності строків виконавчого провадження; обов'язковості виконання рішень.

Тема 2. Суб'єкти виконавчого провадження

Рекомендована кількість годин – 10

План

1. Сутність правовідносин виконавчого провадження.
2. Суб'єкти виконавчого провадження та їх класифікація.
3. Державний та приватний виконавець як суб'єкти виконавчого провадження.
4. Контроль за діяльністю виконавця.

5. Учасники виконавчого провадження.
6. Участь у виконавчому провадженні осіб, які сприяють виконанню.
7. Відводи у виконавчому провадженні.
8. Роль суду у виконавчому провадженні.

Зміст завдання самостійної роботи

Дайте письмову розгорнуту відповідь на наступні питання:

1. Надайте характеристику терміну «суб'єкт» та «учасник» виконавчого провадження. Проведіть порівняльну характеристику.
2. Розкрийте сутність та особливості судового контролю у виконавчому провадженні.
3. Розкрийте сутність та особливості відводу державного виконавця, суб'єкта оціночної діяльності – суб'єкта господарювання.
4. Поняття у виконавчому провадженні, їх права та обов'язки.
5. Вимоги до державного виконавця.
6. Порядок вступу державного виконавця на державну службу.
7. Гарантії незалежності державного виконавця.
8. Державний виконавець як обов'язковий суб'єкт виконавчого провадження.
9. Фінансове забезпечення державного виконавця.
10. Права та обов'язки державного виконавця.
11. Контроль за діяльністю державного виконавця.
12. Надайте порівняльну характеристику вимог, що пред'являються до приватного та державного виконавця.

Задачі, завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Тестові завдання

1. Яку освіту повинен мати кандидат у державні виконавці?
 - 1) юридичну, не менше першого рівня;
 - 2) юридичну, не менше другого рівня;
 - 3) юридичну і педагогічну та досвід роботи на посаді юрисконсульта;
 - 4) юридичну освіту, не менше першого рівня та досвід роботи у сфері права не менше двох років.

2. Які (й) орган (и) НЕ здійснюють контроль за діяльністю державного виконавця?

- 1) Міністерство юстиції України;
- 2) Громадська рада доброчесності;
- 3) Суди загальної юрисдикції;
- 4) Департамент державної виконавчої служби.

3. В який строк повинно бути розглянуто клопотання про відвід державного виконавця?

- 1) В день надходження такого клопотання;
- 2) Не пізніше наступного робочого дня з дня надходження клопотання;
- 3) В триденний строк;
- 4) В п'ятиденний строк.

4. Ким розглядається клопотання про відвід державного виконавця?

- 1) Самим державним виконавцем;
- 2) Громадською радою доброчесності;
- 3) Начальником відділу, якому підпорядковується виконавець;
- 4) Міністром юстиції України.

5. В порядку якого виду судочинства розглядається питання про примусове проникнення до житла боржника?

- 1) Кримінального;
- 2) Адміністративного;
- 3) Господарського;
- 4) Цивільного.

6. Який правовий статус державних виконавців?

- 1) самозайняті особи;
- 2) державні службовці;
- 3) приватні підприємці;
- 4) немає вірної відповіді.

7. Чим гарантується незалежність державних виконавців від впливу чи втручання у їхню діяльність?

- 1) особливим порядком фінансування та матеріально-технічного забезпечення органів державної виконавчої служби;
- 2) дієвим механізмом мотивування державних виконавців;
- 3) прозорістю діяльності з примусового виконання рішень;
- 4) всі відповіді вірні.

8. Хто відповідно до закону є державними виконавцями?

- 1) керівники органів державної виконавчої служби та їхні заступники;
- 2) головні державні виконавці;
- 3) старші державні виконавці;
- 4) всі відповіді вірні.

9. Не менше якого віку повинен буди кандидат у приватні виконавці?

- 1) 20;
- 2) 25;
- 3) 30;
- 4) 35.

Тема 3. Виконавчі документи. Стадії виконавчого провадження

Рекомендована кількість годин – 10

План

1. Порядок та підстави відкриття виконавчого провадження.
2. Поняття, види, зміст виконавчих документів.
3. Вимоги, що пред'являються до виконавчого документу.
4. Електронний виконавчий документ, поняття, вимоги.
5. Строки у виконавчому провадженні.
6. Відкриття виконавчого провадження. Повернення виконавчого документу без відкриття провадження.
7. Місце і час здійснення виконавчих дій.
8. Завершення виконавчого провадження.
9. Поняття та система стадій виконавчого провадження.

Зміст завдання самостійної роботи

Дайте письмову розгорнуту відповідь на наступні питання:

1. Надайте порівняльну характеристику виконавчих документів (виконавчого листа та виконавчого напису нотаріуса).

2. Які підстави повернення виконавчого документу без виконання передбачені Закон України «Про виконавче провадження».
3. Схематично зобразить структуру та зміст виконавчого листа.

Задачі, завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача № 1

У справі за позовом гр. Г до гр. Ц про повернення позики суд ухвалив рішення на користь позивача. Позивачу був виданий виконавчий документ для примусового виконання судового рішення.

Який виконавчий документ видається у цивільній справі? Які вимоги до його змісту?

Тестові завдання

1. З якого часу виконавець може розпочати проведення виконавчих дій?

- 1) 3 5 години;
- 2) 3 6 години;
- 3) 3 7 години;
- 4) 3 8 години.

2. Що НЕ відноситься до виконавчих документів?

- 1) Виконавчий напис нотаріуса;
- 2) Посвідчення комісій у трудових спорах;
- 3) Рішення Національного банку України;
- 4) Постанови Кабінету міністрів України.

3. За якою адресою НЕ може бути розпочато виконавче провадження?

- 1) за місцем знаходження майна боржника;
- 2) за місцем знаходження роботи боржника;
- 3) за місцем фактичного проживання боржника;
- 4) за місцем відпочинку боржника.

4. За якої підстави приватний виконавець НЕ повертає виконавчий документ без відкриття провадження?

- 1) Не подано заяву про відкриття виконавчого провадження;
- 2) Не подано оригінал виконавчого документу;

3) У виконавчому документі не зазначено ПІБ або найменування боржника;

4) У виконавчому документі не зазначено дата народження боржника.

5. В який строк після пред'явлення виконавчого документу повинно бути відкрито виконавче провадження?

- 1) Не пізніше наступного робочого дня;
- 2) Не пізніше наступного календарного дня;
- 3) Не пізніше трьох робочих днів;
- 4) Впродовж семиденного строку.

Тема 4. Загальний порядок звернення стягнення на майно боржника

Рекомендована кількість годин – 8

План

1. Арешт майна боржника
2. Загальні засади звернення стягнення на майно боржника
3. Звернення стягнення на кошти боржника
4. Звернення стягнення на заставне майно та на майно, що перебуває у інших осіб.
5. Зберігання арештованого майна боржника та оцінка майна
6. Особливості реалізації окремих видів майна боржника (цінні папери, дорогоцінні метали та каміння, об'єкти незавершеного будівництва тощо) та виконання рішень про конфіскацію майна

Зміст завдання самостійної роботи

Дайте письмову розгорнуту відповідь на наступні питання:

1. Надайте порівняльну характеристику трьох методів оцінки вартості майна боржника у виконавчому провадженні.

2. Система електронних торгів арештованого майна: структура, порядок реалізації арештованого майна.

3. Особливості накладення арешту та реалізації виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння.

4. Особливості звернення стягнення на майно боржника, що перебуває у спільній сумісній власності.

Задачі, завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Тестові завдання

1. Який розмір авансового внеску встановлено для категорії майнових стягнень?

- 1) 2%;
- 2) 5%;
- 3) 10%;
- 4) 3%.

2. В який строк виконавець повинен повідомити сторони провадження про результати визначення вартості майна?

- 1) У 10 денний строк після визначення вартості майна;
- 2) У 5 денний строк після визначення вартості майна;
- 3) негайно;
- 4) Не пізніше наступного робочого дня.

3. У разі виявлення рухомого майна за місцем проживання боржника на нього накладається арешт:

- 1) До проведення його опису;
- 2) Після проведення опису майна;
- 3) Шляхом включення його у акт опису й арешту майна;
- 4) Шляхом включення його у постанову про опис й арешт майна.

4. Які особи уповноважені здійснювати примусове виконання рішень про конфіскацію майна боржника?

- 1) Державні виконавці;
- 2) Приватні виконавці;
- 3) Слідчі;
- 4) Працівники прокуратури.

5. Які дії повинен вчинити виконавець у разі виявлення коштів в іноземній валюті при стягненні суми боргу в національній валюті?

- 1) Запропонувати боржнику продати іноземну валюту та сплатити борг в національній валюті;
- 2) Дати доручення банку на продаж іноземної валюти;

- 3) Звернутись до суду з поданням про зміну способу та порядку виконання судового рішення;
- 4) Запропонувати сторонам укласти мирову угоду.

Тема 5. Особливості звернення стягнення на майно боржника – юридичної особи

Рекомендована кількість годин – 8

План

1. Звернення стягнення на кошти боржника – юридичної особи.
2. Звернення стягнення на інше майно боржника – юридичної особи.
3. Черговість накладення арешту та реалізації майна боржника – юридичної особи.
4. Порядок звернення стягнення на майно у разі злиття, приєднання, поділу, виділу, перетворення та ліквідації боржника – юридичної особи.

Зміст завдання самостійної роботи

Дайте письмову розгорнуту відповідь на наступні питання:

1. Диспозитивність та імперативність при вирішенні черговості звернення стягнення на майно боржника – юридичної особи.
2. Які дії необхідно здійснити виконавцю у разі визнання боржника – юридичної особи банкрутом?
3. Який порядок звернення стягнення на майно боржника-юридичної особи, передане в заставу третім особам.

Задачі, завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Тестові завдання

1. Які дії вчиняє виконавець у разі надходження ухвали господарського суду про порушення провадження у справі про банкрутство?
 - 1) Зупиняє провадження;
 - 2) Продовжує здійснення дій примусового характеру;
 - 3) Накладає арешт на все рухоме а нерухоме майно боржника;
 - 4) Терміново реалізує все майно боржника.

2. В яку чергу звертається стягнення на готівкові кошти боржника-юридичної особи?

- 1) У першу;
- 2) У другу;
- 3) У третю;
- 4) У четверту.

3. Які кошти боржника – юридичної особи не підлягають арешту?

- 1) Готівкові кошти боржника-юридичної особи;
- 2) На кошти боржника – юридичної особи, що перебувають у касах або інших сховищах;
- 3) Кошти, що перебувають на рахунках із спеціальним режимом використання;
- 4) Всі відповіді вірні.

4. У разі накладення арешту на майно боржника-юридичної особи, що з переліченого реалізується в першу чергу?

- 1) Об'єкти нерухомого майна;
- 2) Сировина і матеріали, призначені для використання у виробництві;
- 3) Майно, що безпосередньо не використовується у виробництві;
- 4) Відповіді А і Б вірні.

5. У який строк органи доходів і зборів повинні повідомити виконавця про наявні у боржника рахунки?

- 1) Невідкладно;
- 2) У 5-денний строк;
- 3) У 3-денний строк;
- 4) Невідкладно, але не пізніше ніж у триденний строк.

Тема 6. Звернення стягнення на доходи боржника – фізичної особи

Рекомендована кількість годин – 8

План

1. Розмір відрахувань із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника.
2. Звернення стягнення на допомогу по державному соціальному страхуванню та соціальну допомогу інвалідам з дитинства.

3. Кошти, на які не може бути звернено стягнення.
4. Розміри відрахувань на дитину відповідного віку.
5. Обчислення розміру заборгованості із сплати аліментів, підстави, порядок.
6. Тимчасові обмеження прав громадян у разі наявності заборгованості із сплати аліментів, підстави, порядок застосування, припинення.
7. Притягнення боржників до адміністративної, кримінальної відповідальності, підстави, порядок.
8. Застосування до боржників додаткових штрафних санкцій за невиконання рішень про стягнення аліментів.

Зміст завдання самостійної роботи

Дайте письмову розгорнуту відповідь на наступні питання:

1. Звернення стягнення на майно боржника, що перебуває в інших осіб.
2. Умови звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника.

Задачі, завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Тестові завдання

1. У якому випадку здійснюється звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника?
 - 1) у разі відсутності в боржника коштів на рахунках у банках чи інших фінансових установах;
 - 2) у разі відсутності чи недостатності майна боржника для покриття в повному обсязі належних до стягнення сум;
 - 3) у разі виконання рішень про стягнення періодичних платежів;
 - 4) всі відповіді вірні.
2. Який розмір відрахувань із заробітної плати боржника може бути утримано за виконавчими документами до погашення у повному обсязі заборгованості у разі відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом?
 - 1) 60%;
 - 2) 30%;
 - 3) 50%;
 - 4) 25%.

3. Яку максимальну суму може бути відраховано з пенсії?

- 1) 40%
- 2) 70%;
- 3) 60%;
- 4) 50%.

4. На які кошти з перелічених не може бути звернено стягнення?

- 1) На стипендію;
- 2) Допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами;
- 3) Вихідну допомогу, що виплачується в разі звільнення працівника;
- 4) Відповіді Б і В вірні.

5. У якому випадку може бути звернено стягнення на допомогу з державного соціального страхування?

- 1) За рішеннями про стягнення аліментів;
- 2) За рішеннями про відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я;
- 3) За рішеннями про відшкодування шкоди, заподіяної втраченою годувальника;
- 4) Всі відповіді вірні.

6. Який розмір відрахувань із заробітної плати боржника може бути утримано за виконавчими документами до погашення у повному обсязі заборгованості у разі стягнення аліментів?

- 1) 60%;
- 2) 30%;
- 3) 50%;
- 4) 25%.

7. У якому випадку стягнення може бути звернено на майно боржника?

- 1) За наявності заборгованості із сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму платежів за три місяці;
- 2) За наявності заборгованості із сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму платежів за рік;
- 3) За наявності заборгованості із сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму платежів за десять місяців;
- 4) За наявності заборгованості із сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму платежів за три роки.

Тема 7. Виконання рішень у немайнових спорах

Рекомендована кількість годин – 8

План

1. Загальні засади виконання рішень про обов'язок вчинити певну дію чи утриматися від її вчинення.
2. Виконання рішення про виселення боржника.
3. Виконання рішення про вселення стягувача.
4. Виконання рішення про поновлення на роботі.
5. Виконання рішення про відібрання дитини.

Зміст завдання самостійної роботи

Дайте письмову розгорнуту відповідь на наступні питання:

1. Які категорії справ немайнового характеру уповноважені виконувати приватні виконавці.
2. Виконання рішення про виселення боржника.
3. Традиції та новації у процесі здійснення примусового виконання рішень суду немайнового характеру.

Задачі, завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача № 1

На виконання до державного виконавця надійшов виконавчий лист про поновлення на роботі гр. С. Державний виконавець виніс постанову про відкриття виконавчого провадження і направив її боржнику – організації, де працював стягувач. Через кілька днів організація надала копію наказу про скасування наказу про звільнення гр. С. Однак гр. С. звернувся до державного виконавця з заявою про те, що його не допускають до виконання своїх трудових обов'язків. Державний виконавець відмовився прийняти заяву, посилаючись на те, що виконавче провадження закінчено, згідно з наказом боржника – організації.

За наявності яких обставин вважається завершеним виконання виконавчих документів про поновлення на роботі? Які додаткові санкції передбачені законом, у разі невиконання виконавчих документів про поновлення на роботі? Чи правомірні в даній ситуації дії державного виконавця?

Тестові завдання

1. За обов'язковою участю якої (яких) особи проводиться примусове виконання рішення суду про відібрання дитини?
 - 1) Представника органу опіки і піклування;
 - 2) Аніматора;
 - 3) Обох батьків дитини;
 - 4) Представника правоохоронного органу.

2. В який строк здійснюється виконання рішення про поновлення на роботі незаконно звільненого або переведеного працівника?
 - 1) Невідкладно;
 - 2) Не пізніше трьох робочих днів з дня відкриття провадження;
 - 3) Не пізніше трьох календарних днів з дня відкриття провадження;
 - 4) Не пізніше п'яти робочих днів з дня відкриття провадження.

3. Які особи (особа) обов'язково повинні (а) бути присутні під час примусового виконання рішення суду про виселення?
 - 1) Боржник;
 - 2) Стягувач;
 - 3) Працівники поліції;
 - 4) Вантажники, слюсарі та інші технічні працівники.

4. Які дії зобов'язаний вчинити виконавець за відсутності боржника під час примусового вселення?
 - 1) Провести опис майна;
 - 2) Дочекатися боржника;
 - 3) Відсутність боржника жодним чином не впливає на процес виконання;
 - 4) Арештувати та реалізувати все майно боржника.
5. Чи є відсутність боржника перешкодою для вселення стягувача?
 - 1) Так;
 - 2) Ні;
 - 3) Ні, якщо боржник належним чином повідомлений про день і час примусового вселення;
 - 4) Ні, навіть якщо боржник не повідомлений про день і час примусового вселення.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ І ВМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ

1. Історія виникнення й розвитку інституту виконавчого провадження.
2. Місце виконавчого провадження в системі права України.
3. Принципи (засади) організації і діяльності органів примусового виконання.
4. Правова основа діяльності органів примусового виконання.
5. Система органів примусового виконання.
6. Метод системи примусового виконання судових рішень.
7. Сутність правовідносин виконавчого провадження.
8. Суб'єкти виконавчого провадження та їх класифікація.
9. Контроль за діяльністю державного виконавця.
10. Учасники виконавчого провадження.
11. Участь у виконавчому провадженні осіб, які сприяють виконанню.
12. Відводи у виконавчому провадженні.
13. Роль суду у виконавчому провадженні.
14. Вимоги до державного виконавця.
15. Порядок вступу державного виконавця на державну службу.
16. Гарантії незалежності державного виконавця.
17. Державний виконавець як обов'язковий суб'єкт виконавчого провадження.
18. Фінансове забезпечення державного виконавця.
19. Права та обов'язки державного виконавця.
20. Контроль за діяльністю державного виконавця.
21. Вимоги до осіб, які мають намір займатись приватною виконавчою діяльністю.
22. Приватний виконавець як обов'язковий суб'єкт виконавчого провадження.
23. Помічник приватного виконавця, вимоги, повноваження.
24. Навчання, стажування та кваліфікаційний іспит приватного виконавця, підвищення кваліфікації приватного виконавця.
25. Органи самоорганізації приватних виконавців: порядок формування, структура та повноваження (рада приватних

виконавців регіону, рада приватних виконавців України, з'їзд приватних виконавців регіону. України, Асоціація приватних виконавців України, КК ПВ, дисциплінарна комісія ПВ).

26. Вимоги до офісу приватного виконавця.
27. Автоматизована система виконавчого провадження.
28. Контроль за діяльністю приватного виконавця.
29. Оскарження дій приватного виконавця та їх наслідки.
30. Порядок та підстави відкриття виконавчого провадження.
31. Поняття, види, зміст виконавчих документів.
32. Вимоги, що пред'являються до виконавчого документу.
33. Електронний виконавчий документ, поняття, вимоги.
34. Строки у виконавчому провадженні.
35. Відкриття виконавчого провадження. Повернення виконавчого документу без відкриття провадження.
36. Місце і час здійснення виконавчих дій.
37. Завершення виконавчого провадження.
38. Поняття та система стадій виконавчого провадження.
39. Загальні засади звернення стягнення на майно боржника.
40. Звернення стягнення на кошти боржника в національній та іноземній валюті, виконання рішень при обчисленні боргу в іноземній валюті.
41. Звернення стягнення на заставне майно.
42. Звернення стягнення на майно боржника, що перебуває у інших осіб.
43. Авансування витрат, пов'язаних із виконанням рішення.
44. Арешт майна боржника.
45. Зберігання арештованого майна боржника.
46. Оцінка майна боржника.
47. Порядок і умови звільнення майна боржника з-під арешту.
48. Звернення стягнення на будинок, квартиру, інше приміщення та земельну ділянку фізичної особи.
49. Особливості реалізації окремих видів майна боржника (цінні папери, дорогоцінні метали та каміння, об'єкти незавершеного будівництва тощо).
50. Виконання рішень про конфіскацію майна.
51. Звернення стягнення на кошти боржника – юридичної особи.
52. Звернення стягнення на інше майно боржника – юридичної особи.

53. Черговість накладення арешту та реалізації майна боржника – юридичної особи.
54. Порядок звернення стягнення на майно у разі злиття, приєднання, поділу, виділу, перетворення та ліквідації боржника – юридичної особи.
55. Арешт майна боржника, шляхи накладення арешту.
56. Особливості проведення арешту, арешту та опису рухомого майна.
57. Особливості проведення арешту, арешту та опису нерухомого майна.
58. Вилучення арештованого майна боржника.
59. Зберігання арештованого майна боржника.
60. Оцінка майна боржника у виконавчому провадженні.
61. Порядок реалізації арештованого майна.
62. Особливості реалізації рухомого майна.
63. Особливості реалізації нерухомого майна.
64. Організатор електронних торгів ДП «СЕТАМ» (Open Market)
65. Безоплатна передача майна, підстави, порядок.
66. Оформлення результатів електронних торгів.
67. Розмір відрахувань із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника.
68. Звернення стягнення на допомогу по державному соціальному страхуванню та соціальну допомогу інвалідам з дитинства.
69. Кошти, на які не може бути звернено стягнення.
70. Розміри відрахувань на дитини відповідного віку.
71. Обчислення розміру заборгованості із сплати аліментів, підстави, порядок.
72. Тимчасові обмеження прав громадян у разі наявності заборгованості із сплати аліментів, підстави, порядок застосування, припинення.
73. Притягнення боржників до адміністративної, кримінальної відповідальності, підстави, порядок.
74. Застосування до боржників додаткових штрафних санкцій за невиконання рішень про стягнення аліментів.
75. Загальні засади виконання рішень про обов'язок вчинити певну дію чи утриматися від її вчинення.
76. Виконання рішення про виселення боржника.
77. Виконання рішення про вселення боржника.

78. Виконання рішення про поновлення на роботі.
79. Виконання рішення про відібрання дитини.
80. Контроль за виконанням державними виконавцями судових рішень та рішень інших органів (Контроль начальника ДВС, УДВС, Директора Департаменту ДВС тощо).
81. Контроль за виконанням приватними виконавцями судових рішень та рішень інших органів (Контроль АПВУ, Голови Ради регіону, Ради України тощо).
82. Судовий контроль за виконанням судових рішень та рішень інших органів.
83. Порядок організації та роботи Автоматизованої системи виконавчого провадження.
84. Робота в АСВП бухгалтера ДВС.
85. Робота в АСВП спеціаліста ДВС.
86. Робота в АСВП державного виконавця.
87. Робота в АСВП приватного виконавця.
88. Єдиний реєстр боржників.
89. Єдиний реєстр боржників аліментів.
90. Єдиний реєстр приватних виконавців України.
91. Перелік реєструючих установ (реєстрів) та порядок отримання виконавцем інформації про боржника, членів його родини.
92. Система примусового виконання рішень, їх класифікація.
93. Державна та приватно-правова модель примусового виконання
94. Змішана модель системи примусового виконання
95. Поняття, структура міжнародного союзу судових виконавців.
96. Повноваження міжнародного союзу судових виконавців.
97. Членство міжнародного союзу судових виконавців в міжнародних організаціях (Рада Європи, Гаазька конвенція, Економічний і соціальний комітет ООН).
98. Міжнародна співпраця в міжнародному союзі судових виконавців та інтеграція міжнародних норм в національне законодавство.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Загальні вимоги оцінювання знань за національною шкалою

Поточна оцінка рівня знань здобувачів здійснюється за принципом «відповідь вірна» або «відповідь невірна». При вірній відповіді виставляється оцінка «зараховано», при невірній або неповній відповіді виставляється оцінка «не зараховано». При використанні форми контролю у вигляді заліку враховується поточна робота здобувача за весь період, зокрема активність на семінарських і практичних заняттях, відповіді на додаткові питання, а також самостійна робота та наукова робота в гуртках та проблемних семінарах здобувачів. Крім того, здобувач має надати відповідь на спеціально розроблений перелік залікових питань.

При проведенні екзамену відповіді здобувач оцінюються за таким оцінками:

- **відмінно** – повна вірна відповідь на всі основні (три) та додаткові питання;
- **добре** – повна вірна відповідь на дві основні питання, неповна або не зовсім вірна відповідь на одне з основних питань та додаткові питання;
- **задовільно** – повна вірна відповідь на одне основне питання за умови неповної або не зовсім вірної відповіді на одне з основних питань та додаткові питання, чи відсутність відповіді на одне з основних питань;
- **незадовільно** – відсутність знань, відмова від відповіді на поставлені питання, помилкові на два або три основних питання, відповіді не відповідають змісту питань навчальної програми.

**Оцінювання знань за національною шкалою
та шкалою ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсової роботи, практики	Для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. URL: 1996. № 30. Ст. 141. Кодекс законів про працю: Закон України від 10.11. 1971 року. // Відомості Верховної Ради УРСР. 1971. № 50. Ст. 375.

2. Житловий кодекс України: Закон України від 16.03. 1983 року // Відомості Верховної Ради України. 1983. № 28. Ст. 573.

3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5.04.2001 року № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25–26. Ст. 131.

4. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01. 2002 року № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21–22. – Ст. 135.

5. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01. 2003 р. № 435-IV Відомості Верховної Ради України. URL: 2003. № 40–44. Ст. 356.

6. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 р. № 1618-IV Відомості Верховної Ради України. URL: 2004.– № 40–41, 42. – Ст. 492.

7. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. № 1404–19. Відомості Верховної Ради України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1404–19>.

8. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1403–19. Відомості Верховної Ради України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1403–19>.

9. Інструкція з організації примусового виконання рішень: затверджена наказом Міністерства юстиції України від 02.04.2012 р. № 521/5 (із змінами від 29.09.2016 р.). Офіційний вісник України. 2012. № 27. Ст.1018.

10. Інструкція про виконання в Україні Конвенції про стягнення аліментів за кордоном: затверджена Наказом Міністерства юстиції України від 29.12.2006 р. № 121/5. Офіційний вісник України. 2007. № 1 (19.01.2007). Ст. 57.

11. Інструкція про порядок взаємодії органів внутрішніх справ України та органів державної виконавчої служби при примусовому виконанні рішень судів та інших органів (посадових осіб): затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України від 25.06.2002 р. № 607/56/5. Офіційний вісник України. 2002. № 27 (19.07.2002). Ст. 1298.

12. Положення про автоматизовану систему виконавчого провадження: затверджене Наказом Міністерства юстиції України від 05.08.2016 р. № 2432/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1126-16>.

13. Положення про Єдиний державний реєстр виконавчих проваджень: затверджене Наказом Міністерства юстиції України від 20.05.2003 р. № 43/5. Офіційний вісник України. 2003. № 21 (06.06.2003). Ст. 981.

14. Положення про районний, районний у місті, міський (міста обласного значення), міськрайонний, міжрайонний відділ державної виконавчої служби: затверджене Наказом Міністерства юстиції України від 10.04.2012 р. № 549/5. Офіційний вісник України. 2012. № 31 (28.04.2012). Ст. 1148.

Основні джерела:

15. Андронов І. В. Темпоральний аспект примусового виконання рішень // Виконавчий процес: теорія і практика. Концепції вчених з удосконалення законодавства про виконавче провадження: Монографія / за заг. ред. С. Я Фурси. Київ: Алерта, 2023. С. 218–247.

16. Білоусов Ю. Суд – як суб’єкт відносин із виконання судових рішень у контексті оновлення цивільного процесуального законодавства. Юридичний журнал «Право України». 2017. № 8. С. 100–108.

17. Білоусов Ю. В. Гарантії держави Україна під час виконання судових рішень: міжнародний і національний аспекти. Порівняльно аналітичне право. 2019. № 5. С. 105–108. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0390/2019.5.24>.

18. Білоусов Ю. В. Мораторій на звернення стягнення на майно у контексті забезпечення майнових інтересів держави та суб’єктів приватного права. Університетські наукові записки. 2019. № 3 (71). С. 120–135. URL: <https://doi.org/10.37491/UNZ.71.11>.

19. Бондар І. В. Проблемні аспекти примусового виконання рішення суду про відібрання дитини та передання її на виховання

іншим особам (органам) // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика: збірник наукових статей; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднишев, 2019. 204 с. С. 117–119.

20. Волкова Н. В. Притягнення боржників до кримінальної відповідальності за невиконання рішень про стягнення аліментів на утримання дитини. Наука та суспільне життя України в епоху глобальних викликів людства у цифрову еру (з нагоди 30-річчя проголошення незалежності України та 25-річчя прийняття Конституції України): у 2 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 21 трав. 2021 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Т. 2. С. 542–544.

21. Волкова Н. В. Виконання судових рішень про стягнення аліментів на утримання дитини у період воєнного стану. «Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права): матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.). Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 767–769.

22. Волкова Н. В. Порядок обчислення розміру заборгованості із сплати аліментів на утримання дитини. Всеукраїнській науковій конференції «Приватне право в умовах війни (м. Одеса, 15 листопада 2022 р.) / за заг. ред.: д.ю.н., проф. Є. Харитоновна, д.ю.н., проф. І. Давидової; НУ «ОЮА». Одеса: Фенікс, 2022. С. 317–320.

23. Виконавче провадження: підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса: Фенікс, 2020. 460 с.

24. Виконавче провадження: навч. посіб. (у схемах і таблицях) (електронне видання) / Ю. М. Юркевич, О. Б. Верба-Сидор, Н. М. Грабар та ін.; за ред. канд. юрид. наук, доц. О. Б. Верби-Сидор. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 600 с.

25. Верба О. Б. Поняття правосуб'єктності суду у виконавчому провадженні. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2007. Вип. 44. С. 183–191.

26. Верба-Сидор О. Б. Приватний виконавець як суб'єкт незалежної професійної діяльності. Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні (Львів, 15 грудня 2017 р.): збірник тез регіональної науково-практичної конференції / упорядник В. К. Гришук.

Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2017. 380 с. С. 210–213.

27. Верба-Сидор О. Б., Драла І. М. Арешт майна боржника як засіб забезпечення реального виконання рішення суду: проблемні питання. Порівняльно-аналітичне право: електронне наукове фахове видання. 2014. № 7–8. С. 68–70. URL: http://pap.in.ua/8_2014/19.pdf.

28. Верба О. Б. Повноваження суду на стадії виконання рішень про виселенн // Господарсько-правове, цивільно-правове та фінансово-правове забезпечення розвитку сучасної економіки України: збірник доповідей та тез повідомлень учасників цивільно-правової секції Всеукраїнської науково-практичної конференції (Донецьк, 27 листопада 2009 р.) / ред. кол. С. Г. Кузьменко, Є. В. Петров. Донецьк: ДЮО ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2009. С. 91–93.

29. Вінциславська М. В. Суб'єкти виконавчого процесу та їх класифікації: проблемні питання. Вісник Вищої ради юстиції. 2012. № 3 (11). С. 7–17. URL: http://www.vru.gov.ua/content/article/visnik11_01.pdf.

30. Вінциславська М. В. Суб'єкти виконавчого процесу: автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. К., 2014. 19 с.

31. Голубева Н. Ю. Принцип гласності та відкритості виконавчого провадження. Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика: збірник наукових статей; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднишев, 2019. С. 122–123.

32. Дерій О. О. Адміністративна відповідальність за невиконання рішень про сплату аліментів як новий захід впливу на боржника // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.): збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднишев, 2019. С. 83–85.

33. Жукевич І. В. Перспективи розвитку інституту судового контролю за виконанням рішень у цивільному судочинстві України. Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.): збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднишев, 2019. 204 с. С. 86–87.

34. Ігонін Р. В. Організаційно-правові засади діяльності суб'єктів виконавчого провадження: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07; На-

ціональна академія держ. податкової служби України. Ірпінь, 2007. 211 с.

35. Клименко О. М. Інститут визнання та виконання рішення іноземного суду в Україні: особливості трансформації та перспективи в розвитку. Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.): збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднішев, 2019. С. 130–135.

36. Комаров В. В. Виконання судових рішень: національна практика та європейський дискурс. Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науковопрактична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.): збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 39–42.

37. Кройтор В. А. Принципи виконавчого провадження: теорія та законодавчі новели. Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.): збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднішев, 2019. С. 45–48.

38. Кузь О. Р. Проблемні питання звернення стягнення на майно боржника, яким він володіє спільно з іншими особами. Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.): збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднішев, 2019. С. 61–64.

39. Ляшенко Р. О. Судове рішення та виконавчий лист як виконавчі документи: їх співвідношення та проблеми виконання. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2012. № 4. С. 83–86. 579

40. Ляшенко Р. О. Судове рішення у цивільній справі як підстава для відкриття виконавчого провадження: питання теорії і практики. Вісник Вищої ради юстиції. 2012. № 3 (11). С. 18–29. URL: http://www.vru.gov.ua/content/article/visnik11_02.pdf

41. Майка М. Б. Проблеми правового регулювання процедури виконання ухвали про примусове проникнення до житла чи іншого володіння боржника. Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика. IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.): збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 135–137.

42. Мальський М. М. Поняття і сутність міжнародного виконавчого процесу. Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.): збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 137–141.

43. Малярчук Л. С. Накладення арешту на кошти боржника на банківських рахунках та їх примусове списання: де-юре і де-факто // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.): збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 141–144.

44. Притуляк В. М. Підсистема електронний суд: особливості її функціонування в умовах воєнного стану. Цивільне судочинство та виконавче провадження в умовах воєнного стану: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. ім. Ю. С. Червоного Одеса, (16 грудня 2022 р.) / за заг. ред. Н. Ю. Голубевої. – Одеса: Фенікс, 2022. С. 62–66.

45. Притуляк В. М. Примусове виконання рішень у воєнний час. Приватне право в умовах війни: матеріали Всеукр. наук. конф. (Одеса, 15 листопада 2022 р.) / за заг. ред.: д.ю.н., проф. Є. Харитонова, д.ю.н., проф. І. Давидової; НУ «ОЮА». Одеса: Фенікс, 2022. С. 328–331.

46. Притуляк В. М. Кодекс професійної етики приватних виконавців: перспективи вдосконалення. Реформування цивільного процесуального права в умовах інтеграційних процесів в Україні: матер. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конференції ім. Ю. С. Червоного (Одеса, 18 грудня 2020 р.) / за заг. ред. д.ю.н., професора Н. Ю. Голубевої. – Одеса: Фенікс. 2020. (С. 48–51).

47. Притуляк В. М. Примусове виконання рішень у воєнний час. Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права): у 2 т.: матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 792–795.

48. Притуляк В. М. Принцип територіальності у виконавчому провадженні. Наука та суспільне життя України в епоху глобальних викликів людства у цифрову еру (з нагоди 30-річчя проголошення незалежності України та 25-річчя прийняття Конституції України):

у 2 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 21 трав. 2021 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», Т. 2. 704 с. 2021. (С. 574–578).

49. Притуляк В. М. Проблематика стягнення основної винагороди приватного виконавця. Захист прав людини у цивільному судочинстві: матер. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. ім. Ю. С. Червоного (м. Одеса, 17 грудня 2021 р.) [Електронне видання] / за заг. ред. д.ю.н., професора Н. Ю. Голубєвої; уклад.: І. С. Апалькова, О. В. Сатановська. Одеса: Фенікс, 2021. 122 с. С. 48–52.

50. Судовий розгляд і виконання рішень у справах про стягнення аліментів: монографія / Н. В. Волкова, Д. А. Шкорупєєв; передм. Н. Ю. Голубєва; НУ «Одеська юридична академія». Одеса: Фенікс, 2022. 192 с.

51. Фурса С. Я., Снідевич О. С. Щодо доцільності прийняття Закону України про внесення змін до Закону України «Про виконавче провадження» щодо звернення стягнення з окремих видів доходів. Нотаріат. Адвокатура. Суд. 2010. № 6 (56).

Ресурси відкритого доступу:

www.president.gov.ua – Президент України

Законодавча влада

www.rada.gov.ua – Верховна Рада України; www.ombudsman.kiev.ua – Уповноважений Верховної Ради з прав людини

Виконавча влада

www.kmu.gov.ua – Кабінет Міністрів України
www.minjust.gov.ua – Міністерство юстиції України

Судова влада

www.scourt.gov.ua – Верховний Суд
www.ccu.gov.ua – Конституційний Суд України

Інші державні органи

<https://www.gp.gov.ua> – Офіс Генерального прокурора

Рекомендовані науково-аналітичні ресурси

www.niss.gov.ua – Національний інститут стратегічних досліджень
<http://parlament.org.ua/> – Лабораторія законодавчих ініціатив
<http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН КУРСУ	11
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ	11
ЗМІСТ ПРОГРАМИ ЗА ТЕМАМИ ЛЕКЦІЙ	13
ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ	62
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	89
ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ І ВМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ	103
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ	107
РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ	109

Навчальне видання

**Неллі ГОЛУБЄВА, Наталія ВОЛКОВА, Інна ІЛЮПОЛ,
Ольга ПОЛУНІНА, Валерій ПРИТУЛЯК, Інна ЯНІЦЬКА**

ВИКОНАВЧЕ ПРОВАДЖЕННЯ

Навчально-методичний посібник

Для здобувачів денної та заочної форми навчання
Національного університету «Одеська юридична академія»
галузь знань – 08 «Право», спеціальність – 081 «Право»

Електронне видання

В авторській редакції

Ум-друк. арк. 7,28.
Зам. № 2405–05.

Видавець ПП «Фенікс»
(Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1044 від 17.09.02).
Україна, м. Одеса, 65009, вул. Зоопаркова, 25.
e-mail: fenix-izd@ukr.net